

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถ
ใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และ
สร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลาย
ด้าน ซึ่งถือเป็น ‘แก่น’ และ ‘กลไก’ สำคัญ ในการเอา
พื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะ
สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและ
มีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เฮงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(สสส.)

แบ่งฝัน ปันกัน ในวันดีๆ

สุทธิโชค จรรย์อักษร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุทธิโชค จรรย์อักษร.

แบ่งฝัน ปันกัน ในวันดีๆ.-- กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2559.
96 หน้า.

1. ชุมชน. I. ชื่อเรื่อง.

307.72

ISBN 978-616-393-064-4

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-393-064-4
พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2559

บรรณาธิการอำนวยการ ดวงพร เสงบุญพันธ์
สมพร โบบทอง
อะหมาด หมาดสตูล

บรรณาธิการ กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์
กองบรรณาธิการ วรณรัตน์ กล้าสมบัติ
รัชณี สงวนดี

ช่างภาพ กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์
ศิลปกรรม พรทิวา ไวยครุฑธา

ออกแบบปก อรกุล แก้วหิรัญ
พิสูจน์อักษร วรณรัตน์ กล้าสมบัติ
ประสานงานการผลิต รัชณี สงวนดี

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก 3)

อาคารเรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี

แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500 www.thaihealth.or.th

www.punsook.org, www.facebook.com/punsook

ดำเนินการผลิตโดย

หจก.จู้ช อัฟ มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น

เลขที่ 200 ซอยเอกชัย 46 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน

เขตบางบอน กรุงเทพฯ 10150

ติดต่อ : juiceup.asia@gmail.com

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นเพียงตัวเล็กๆ ภายในกลไกอันสลับซับซ้อนของการปกครองในประเทศไทย เพียงตัวเล็กแต่มีจำนวนมากย่อมส่งผลต่อการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นเหล่านี้ไม่มีคุณภาพ หรือมีข้อบกพร่องผลกระทบก็มากแล้วไม่น้อย

ตรงกันข้ามหากเพียงตัวเล็กๆ เหล่านี้ทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพที่ดี ย่อมส่งผลให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยดีขึ้นอย่างแน่นอน เช่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นองค์ภาพใหญ่ ความเชื่อมโยงของเพียงตัวหนึ่งอาจสะท้อนถึงระบบทั้งหมด

นั่นเป็นที่มาให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสำนักสนับสนุนสุขภาพระดับชุมชนได้เข้ามาสนับสนุนส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ช่วยถอดบทเรียน สืบสวนหาสาเหตุและศักยภาพเพื่อกระจายองค์ความรู้เหล่านั้นต่อไปให้กับเพื่อนเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับประชาชน ดังที่ ดวงพร เฮงบุญพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพระดับชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอยู่ที่ประชาชนฐานราก หากประชาชนฐานรากได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพในการพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง 4 เสาหลักที่ประกอบด้วย ประชาชน ท้องที่ ท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐในแต่ละพื้นที่ กระบวนการเช่นนี้ย่อมนำไปสู่ความเข้มแข็งของบ้านเมืองในที่สุด

ดังนั้น เมื่อท้องถิ่นสร้างกระบวนการเรียนรู้จนถ่ายทอดได้ ประชาชนมีศักยภาพ เป็นพื้นที่เชิงแกร่งในตัวเอง ผสานกับตัวหล่อลื่นจากองค์กรวิชาการที่เข้ามาช่วยสนับสนุนส่งเสริม นั่นคงทำให้ประเทศชาติเข้มแข็ง และเป็นคำตอบว่าทำไม เราจึงต้องให้ความสำคัญกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...

6 | บทนำ

'แบ่งฝัน บั่นกัน ในวันดีๆ'

10 | กล่าวทักทายเจ้าบ้าน

สมพร โบบทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน:
พื้นที่ที่เปิดกว้าง สร้างสังคมที่กลมกลืน

16 | บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

18 | มัสยิดบ้านนา : การบริหารจัดการ

20 | มัสยิดบ้านนา : ธนาคารขยะ

23 | มัสยิดบ้านนา : ทีมกู้ภัย

26 | มัสยิดนุรุลฮูดา

29 | รัษฎาชายเลน

32 | กลุ่มบ่อแสนร่วมพัฒนา

34 | เศรษฐกิจชุมชน

36 | เครื่องแกงต้นกล้าอาชีพ

38 | แม่บ้านทำขนม

40 | ดอกไม้ประดิษฐ์บ้านคลองบ่อแสน

42 | คนเลี้ยงหอย

44 | คนเลี้ยงแพะ

48 | สหกรณ์สวนยาง

52 | โรงน้ำดื่มบ้านนา

54 | สวัสดิการดีๆ ที่เรามีให้กัน

56 | กองทุนสำรองเลี้ยงชีพอิสลามียะห์

60 | ฌาปนกิจ หมู่ 3

62 | ชมรมผู้สูงอายุ

64 | อุ่นดามันเพื่อเด็กกำพร้า

70 | การเรียนรู้

72 | ศูนย์เรียนรู้รูปคู่สัตว์อินทรี

76 | ศูนย์กีรออาตี

78 | ดิเกฮูลู

82 | พักผ่อนหย่อนกาย

84 | โฮมสเตย์บ้านทรงไทย

86 | โฮมสเตย์อาจารย์วารณา

88 | อาหารการกิน

90 | ร้านประดู่ซีฟู้ด

92 | เกี่ยวชมยามเยือน

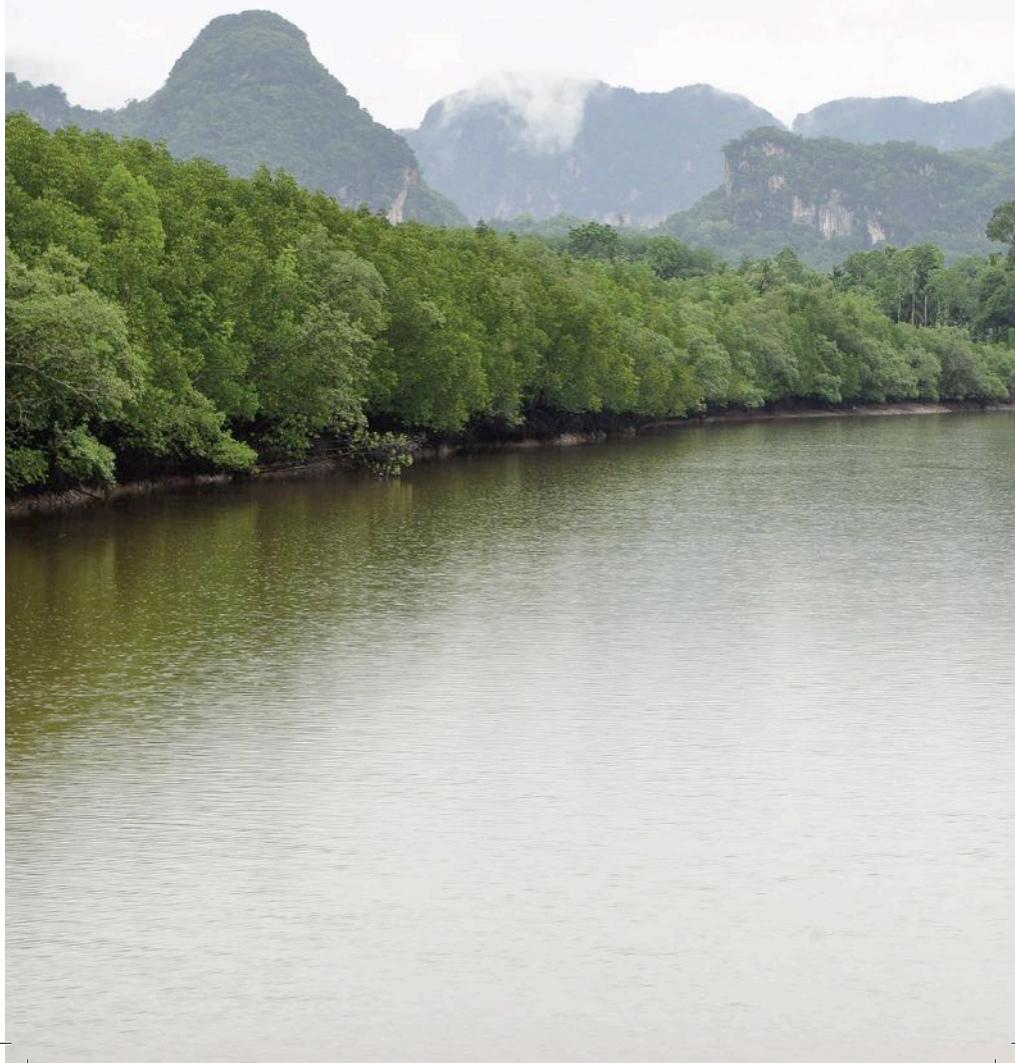
94 | น้ำตกเต่าทอง

สารบัญ

บทนำ

‘แบ่งปัน ปันกัน ในวันดีๆ’

Introduction

ตอนแรกเราเข้าใจว่า การเดินทางมา
จังหวัดพังงาที่สะดวกที่สุด คือนั่งเครื่องบินจาก
กรุงเทพฯ ลงที่สนามบินสุราษฎร์ธานี แล้ว
ต่อรถมา แต่แท้จริงแล้วมาลงที่สนามบิน
นานาชาติจังหวัดภูเก็ตนั้นใกล้กว่า บังเอิญ
เหลือเกินที่เรามีธูระที่จังหวัดภูเก็ตก่อนพอดี
ทำให้ตอนที่ **อะหมาด หมาดสตูล** รองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน เดินทาง
มารับที่สนามบิน เราจึงรู้สึกถึงการรบกวน
น้อยลงไปหน่อย

“มาได้จังหวะดีทีเดียว พรุ่งนี้เราจะเข้า
รวมရွอบกัน” อะหมาดว่า

เรารู้ว่าเดือนรวมရွอบ หรือพิธีถือศีลตลอด
ของพวกเขามีความสำคัญ และศักดิ์สิทธิ์มาก
จนทำให้หนักขึ้นได้ว่ การมาของพวกเราอาจ
ทำให้พวกเขาต้องลำบาก เราถามไปว่าจะ
เป็นปัญหาหรือไม่ อะหมาดว่าไม่มีปัญหาอะไร
เพราะมีร้านค้าของคนพุทธที่เปิดให้บริการ
นักท่องเที่ยวอยู่ เราจึงรู้สึกดีขึ้นมาหน่อย

เราถามอะหมาดว่า ที่ตำบลบ่อแสนมี
สัดส่วนของประชากรพุทธกับประชากรมุสลิม
มากน้อยแค่ไหน เขาตอบเราด้วยสำเนียงอัน
เป็นเอกลักษณ์ว่า มีมุสลิมเฉียดร้อยละ 80
ขณะที่มีคนพุทธอยู่ราวร้อยละ 20 เท่านั้น

ทันทีที่หลุดจากตัวจังหวัดภูเก็ตมา เรา
เห็นภูเขาหินขนาดใหญ่ แซมด้วยสีเขียว
ของต้นไม้ที่เล็ดลอดออกมาจากซอก และ
ต่อจากนั้นวิวทัศนียภาพก็ปรากฏเพียง
ภูเขาเขียวสองฝั่งทาง ฝนเพิ่งตกหนักในตอนเช้า
และหยุดปรอยๆ ลงมาต่อเนื่องจนถึงตอนนี้

ดูรีแวงแล้วว่ คงตกตลอดทั้งวันเป็นแน่

อะหมาดว่าตอนเหนือของอำเภอทับปุด
ติดกับอำเภอพนม ต่อมาทับปุด และลงไปถึง
จังหวัดภูเก็ต นักท่องเที่ยวจากภาคกลาง
นิยมใช้เส้นทางนี้แทนทางหลวงหมายเลข 4
แม้ระยะทางจะไกลกว่า แต่ปลอดภัยกว่า
เนื่องจากทางเรียบตรง ไม่คดเคี้ยวเหมือน
เส้นทางสายเก่า

“เคยมาพักงักันไหม” อะหมาดถามขึ้นมา

เราตอบว่าเคย แต่มาท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
ด้วยที่นี่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่มาก และธรรมชาติ
ยังค่อนข้างอุดมสมบูรณ์

อะหมาดสำทับไปในทิศทางเดียวกัน
พร้อมเน้นย้ำว่าพักงสวย เราเองยอมรับ
ในนิยามนั้น

สิ่งหนึ่งที่เรารู้มาก่อนเลย คือพื้นที่
จังหวัดพังงามีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่
ค่อนข้างหนาแน่น อะหมาดว่าสำหรับคนที่
ผ่านมาท่องเที่ยว ไม่ได้เข้าไปลึกถึงในหมู่บ้าน
จะไม่มีการรู้ได้เลย

“แต่ศาสนาที่แตกต่างกัน ไม่ได้เป็นปัญหาเลย เราอยู่ร่วมกันเหมือนพี่เหมือนน้อง” อดะหมาดว่า

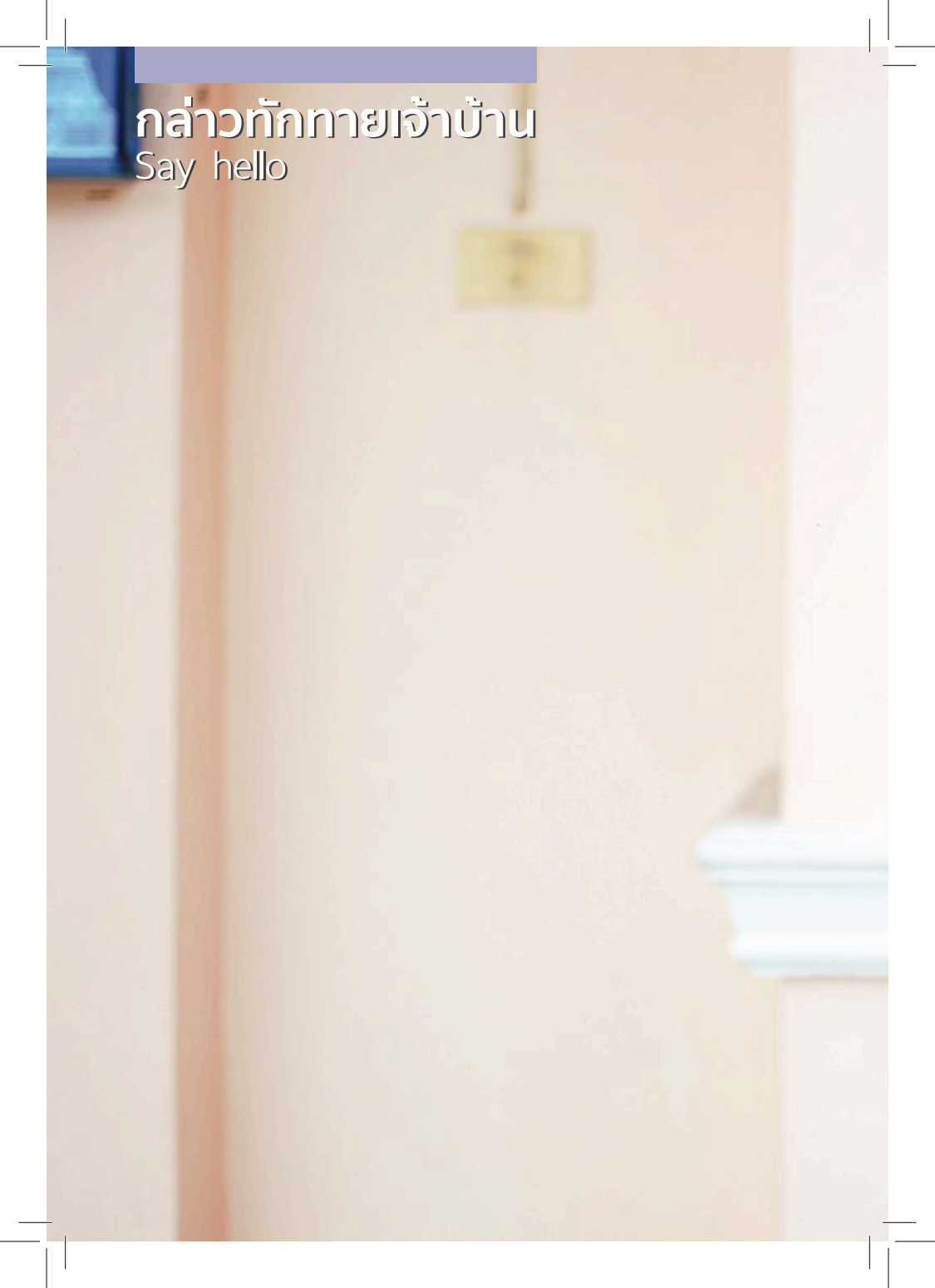
เราคิดว่า การเดินทางของเราครั้งนี้จะต่างออกไปจากทุกครั้ง ด้วยบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่ไม่คุ้นชิน เราถือโอกาสฝากเนื้อฝากตัวกับอดะหมาด ขอให้เขาตักเตือนหากเราทำสิ่งใดไม่สมควร หรือเป็นการดูหมิ่น ซึ่งอดะหมาดยังคงย้ำคำถึงความเป็นพี่เป็นน้อง

เรารู้สึกได้ถึงการยอมรับ และคิดว่า ช่วงเวลา 3 วันที่เราอยู่ที่นี้ คงจะเป็นวันเวลาดีๆ ที่เราจะได้แบ่งปันเรื่องราวกับคนบ่อแสน หลังจากนั้นไม่นาน เรามาถึงที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน นายกษกร เราอยู่ที่สำนักงาน วันนี้อาจเรียกได้ว่าเป็น

โอกาสเดียวที่เราจะได้พูดคุย และจับกาแฟกันไป ด้วยในวันพรุ่งนี้ เขาต้องเข้าสู่เดือนรอมฎอน เช่นเดียวกับใครต่อใครจำนวนมากในตำบลบ่อแสนแห่งนี้

นายกษกร กล่าวทักทาย และเชื้อเชิญเราเข้าไปในห้อง กาแฟ น้ำดื่มพร้อมสรรพ เครื่องปรับอากาศดูจะไม่จำเป็น ด้วยฝนที่หยุดปรอยลงทำให้อากาศวันนี้เย็นสบาย อาจลำบากตอนที่เราเดินทางไปยังที่ต่างๆ แต่นั่นก็เป็นรสชาติหนึ่งของการเดินทางที่เราไม่ขอปฏิเสธ เปียกๆ และๆ เล็กน้อยได้บรรยากาศของเมืองทางใต้ ที่ซึ่งฝนกินชวงยาวนานกว่าที่ใดในประเทศนี้...

กล่าวทักทายที่บ้าน

Say hello

บรรยากาศการสนทนาเป็นไปอย่าง
เรียบง่าย ภายใต้สำเนียงอันเป็นเอกลักษณ์
ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน
เขาเป็นคนในพื้นที่ เข้าใจบริบททางสังคมเป็น
อย่างดี เราจะได้ปะติดปะต่อเรื่องราวเพิ่มเติม
จากที่คุยกับอะหมาดไนรด ก่อนลงลัดเลาะไป
ในพื้นที่...

พื้นที่ที่เปิดกว้าง สร้างสังคมที่กลมกลืน

สมพร โบบทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน

ภายในที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน ห้องทำงานของ สมพร โบบทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน อยู่ทางด้านในสุด เรานั่งลงบนโซฟาตามคำเชื้อเชิญ

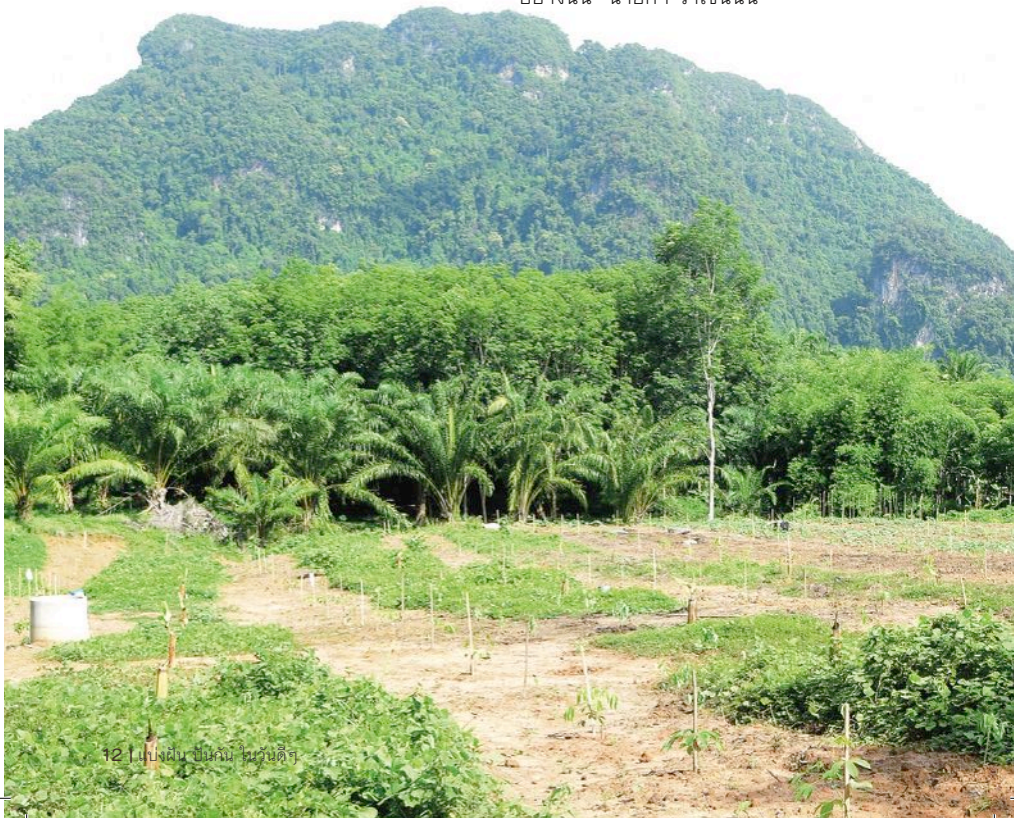
“จริงๆ หลายวันมานี้ พวกเราหลายคน เริ่มปรับตัวกัน ลดอาหารลง เตรียมร่างกายให้พร้อมสำหรับเดือนรอมฎอน” นายกฯ ว่า

เราสัมผัสได้ถึงความพิเศษของเดือนรอมฎอน ด้วยใครต่างก็กล่าวถึง กระทั่งนายกฯ

พูดขึ้นต่อ เราจึงเข้าใจว่าเขาเป็นห่วงเรา เขาว่าคนบ่อแสนพร้อมดูแลไม่ให้เกิดตกบกพร่อง

สักพักหนึ่ง นายกฯ หัวความถึงตำบลบ่อแสน เขาว่า ประชากรในตำบลบ่อแสน เป็นชาวมุสลิมร้อยละ 79 และชาวพุทธอื่กร้อยละ 21

“แต่ความแตกต่างทางศาสนาไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกันของพวกเราด้วยที่นี่เปิดพื้นที่ให้ทุกคนเข้ามาพูดคุยกัน อยู่กันฉันพี่น้อง ก่อนเป็นอย่างไ ตอนน้ก็เป็นอย่างนั้น” นายกฯ ว่าเช่นนั้น

นายกฯ สมพร ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสนมาแล้ว 2 สมัย ดั้งเดิมเคยเป็นประธานสภา อบต.บ่อแสนมาก่อน เขาเชื่อว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความเข้มแข็ง คือการสื่อสารระหว่างผู้นำและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงวันศุกร์ ซึ่งเป็นเวลาที่ชาวมุสลิมต้องเข้ามัสยิด เพื่อประกอบพิธีละหมาदनั้นจึงเป็นพื้นที่เปิดกว้างที่คนในชุมชนสามารถเล่าเรื่องราว ตลอดจนจนแสดงทัศนคติสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์

“เป็นการพูดคุยระหว่างรอเวลา และหลังจากละหมาดเสร็จ เรามักกินกาแฟกันหลายเรื่องราวที่ผมได้จากวงพูดคุยนี้ ถูกหยิบยกขึ้นมาอภิปรายต่อในระดับสภาบริหาร

เพื่อหาทางออก หรือการแก้ไข ไม่ว่าจะเรื่องยาเสพติด เรื่องธนาคารขยะในพื้นที่มัสยิด บ้านนา หรือเรื่องเกษตรกรรม” นายกฯ ขยายภาพให้ชัดเจนขึ้น

ขณะเดียวกัน เขายังคงย้ำในจุดยืนเรื่องการอยู่ร่วมกันของคนพุทธและมุสลิม โดยกล่าวว่า คนพุทธสามารถพูดคุยได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเดินตรงเข้ามายังที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหรือฝากผ่านมายังผู้ใหญ่บ้านสมาชิก อบต.บ่อแสน

นายกฯ เส้าต่อว่า พื้นเพของคนที่นี่ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน เป็นอาชีพหลัก มีปลูกข้าวเพียงเล็กน้อย บางบ้านเลี้ยงแพะ เลี้ยงโค บางบ้านทำฟาร์มหอยนางรม มีส่วนน้อยที่เป็นข้าราชการ พนักงานบริษัทเอกชน และรับจ้างทั่วไป

“ที่ผ่านมา เราพยายามสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ตอนนีกลุ่มที่เข้มแข็ง และขยับขยายไปมากแล้ว คือกลุ่มเลี้ยงหอยนางรม ส่วนกลุ่มอื่นๆ อย่างกลุ่มเกษตรกรรายพารา ทาง อบต. บ่อแสนมีแผนช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อสร้างอำนาจต่อรองเรื่องราคาผลผลิต รวมถึงกลุ่มเลี้ยงแพะ เลี้ยงโค เพื่อให้เขาเข้มแข็งขึ้น ส่วนคนอื่นๆ ถ้าต้องการเราไม่ได้ปิดกัน รวมกลุ่มกันขึ้น มาพูดคุยกัน เราจะหาทางทำให้เกิดขึ้น” นายกษ สมพร เล่า

กระนั้น ปัญหาหนึ่งที่ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลบ่อแสนหยิบยกขึ้นมาให้ฟัง คือปัญหาเรื่องน้ำกินน้ำใช้ ซึ่งแต่ก่อนหมู่บ้านจัดการกันตามทุนและศักยภาพที่มีอยู่

“พื้นที่เรามีทรัพยากรธรรมชาติมากก็จริง แต่เรามีปัญหาเรื่องน้ำสะอาด ขาดบ้างพอใช้บ้าง สะอาดบ้างไม่สะอาดบ้าง ชาวบ้านในหมู่บ้านรู้จักกัน พูดคุยกัน กลายเป็นว่ามี

หลากหลายมาตรฐาน เราเห็นว่า เรื่องน้ำคือชีวิต ต้องทำให้เท่าเทียมกัน ซึ่งเรื่องน้ำนี้เป็นนโยบายที่ผมผลักดันมาตลอดตั้งแต่ก่อนเข้ารับตำแหน่ง” นายก อบต.บ่อแสน แจง

เมื่อเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เขาจึงตั้งเรื่องการจัดการประปาเข้ามาที่ส่วนกลาง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดใช้ไม่ขาดช่วง และเป็นน้ำที่มีคุณภาพ

“ปัญหาใหญ่ของเราคือน้ำยังไม่สะอาดเท่าที่ควร เพราะเราไม่มีที่กักเก็บ เราตั้งใจจะของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำ ประมาณ 20 ล้านบาท เพื่อสร้างประปาที่เดียวให้จบแล้วบริหารทั้งตำบล เพราะตอนนี้อยู่กระจัดกระจายหลายจุด บริหารยาก

ผมเชื่อว่าเป็นไปได้ เพราะ คสช.มีนโยบายให้งบประมาณด้านประปาอยู่ที่สำคัญถ้าเราทำได้ดี อบต.บ่อแสนจะได้มีเม็ดเงินจากประปาไปพัฒนางานด้านอื่นๆ ต่อไปด้วย” นายกฯ อธิบาย

นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการศึกษาที่นายกฯพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น ความที่ตำบลบ่อแสนอยู่ไม่ห่างจากตัวเมือง ชาวบ้านจึงนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง ด้วยมีความพร้อมมากกว่า ประกอบกับโรงเรียนในพื้นที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต.บ่อแสนโดยตรง ทำให้จัดการได้ไม่เต็มที่ ที่พอทำได้คือการเตรียมความพร้อมให้เด็กเล็ก เพราะ อบต.บ่อแสนมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความดูแล

4 แห่ง ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลประมาณ 200 คน และครู 14 คน

“ตอนนี้เรามีนโยบายมุ่งเน้นไปที่การสอนศาสนามากขึ้น โดยให้บแก่ศูนย์ก็ร้ออาตีจำนวน 200,000 บาท เพื่อใช้ในการอบรมภาคฤดูร้อน ให้คนบ่อแสนไปเรียน สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในพื้นที่” นายกฯ กล่าว

ยังมีอีกหลายเรื่องราวที่เราอยากรู้ นายกฯ ว่าคำตอบของคำถามทั้งหลายอยู่ในตำบลแล้ว ในหมู่บ้านที่เรากำลังจะไป และผู้คนที่เรากำลังจะได้พบ...

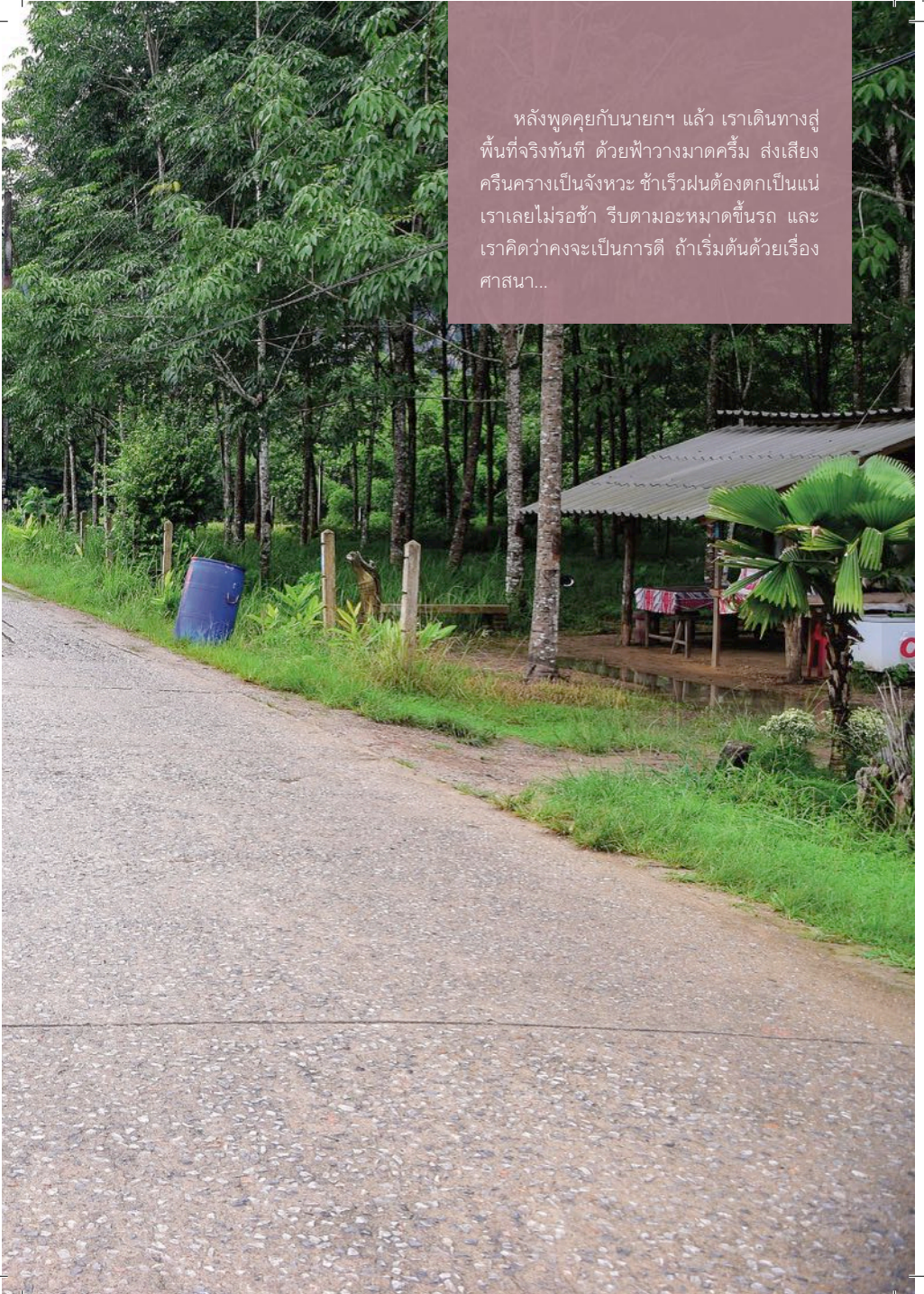

บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

Management

หลังพูดคุยกับนายกา แล้ว เราเดินทางสู่พื้นที่จริงทันที ด้วยฟ้าวางมาดครีမ် สงเสียงครินครงเป็นจ้งหะ ช้าเร็วฝนต้งตกเป็นแน่เราเลยไม่รอช้า รีบตามอะหมาดขึ้นรถ และเราคิดว่าคงจะเป็นการดี ถ้าเริ่มต้นด้วยเรื่องศาสนา...

มัสยิดบ้านนา : การบริหารจัดการ

ด้วยความที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน มัสยิดบ้านนาแห่งหมู่ที่ 1 จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรคฺสารพัดกิจกรรม เพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องในชุมชน เราได้รับการแนะนำให้รู้จักกับ **สัน โบบทอง** โต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิด โดยมีอะหมาดคอยเป็นผู้ช่วยในการสื่อสารระหว่างเรา

มัสยิดแห่งนี้ผูกพันกับคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย เริ่มจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ภายในมัสยิดแห่งนี้ แม้จะถ่ายโอนให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลของ อบต.บ่อแสนแล้ว แต่ทางมัสยิดยังอนุเคราะห์เรื่องสถานที่และค่าน้ำค่าไฟอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน มัสยิดบ้านนามีกรรมการบริหาร 15 คน มีเงินทุนจากสวนปาล์ม ซึ่งปลูกในพื้นที่ของมัสยิด โดยมีการจ้างคนทำงาน รายได้ที่เหลือเข้าสู่มัสยิด นอกจากนี้ยังมีเงินที่ได้จากการบริจาค หรือชะกาต ที่ถือเป็นหนึ่งในแก่นสำคัญของศาสนาอิสลามด้วย

ด้าน **เทพพิชัย ทิมปอง** กรรมการมัสยิดบ้านนา ผู้ตามมาสมทบกับเรา อะหมาด และ โต๊ะอิหม่าม ได้ขยายความให้เราฟังเกี่ยวกับสวัสดิการที่จัดให้คนในชุมชน มีเงื่อนไขว่า

ครอบครัวนั้นต้องเป็นสัปบุรุษหรืออยู่ในความดูแลของมัสยิด โดยช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วย ครั้วเรือนละ 1 ครั้งต่อปี หากนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลในจังหวัดพังงา ได้รับเงินช่วยเหลือครั้งละ 200 บาท แต่ถ้าเป็นโรงพยาบาลในต่างจังหวัด เช่น จังหวัดภูเก็ต ได้รับครั้งละ 300 บาท โดยเงินที่นำมาใช้จัดสวัสดิการนี้ คือรายได้จากการขายผลผลิตในสวนปาล์มขนาด 8 ไร่ ที่ตั้งอยู่หลังมัสยิดแห่งนี้

ในกรณีเสียชีวิต ทางมัสยิดมีกองทุนฌาปนกิจ ที่เก็บรวบรวมจากสมาชิก 210 ครั้วเรือน ครั้วเรือนละ 50 บาท เพื่อเป็นเงินกองกลางสำหรับช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต กองทุนนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะแค่คนในหมู่ที่ 1 เท่านั้น หากแต่เปิดให้คนจากหมู่อื่นๆ สมัครเป็นสมาชิกได้ด้วย โดยสมาชิกทุกครั้วเรือนต้องเสียค่าสมัครครั้วเรือนละ 50 บาท และเก็บเงินล่วงหน้าสำหรับ 2 ศพอีกครั้วเรือนละ 100 บาท

โต๊ะอิหม่ามายังขยายความอีกว่า ในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาที่มัสยิดบ้านนานั้น

นอกจากมีศาสนพิธีเป็นประจำทุกวันแล้ว ในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ยังมีการอบรมผู้ใหญ่ โดยเชิญนักวิชาการจากทั้งในและนอกพื้นที่มาช่วยสอน ส่วนตอนกลางคืนมีกิจกรรมสอนอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชาวบ้านด้วย

ล่าสุดทางมัสยิดบ้านนาจับมือกับมูลนิธิเล็กกานา ทำโครงการมุอัลลัฟ เพื่ออบรมมุสลิมใหม่ให้เข้าใจแก่นของศาสนาอิสลามมากขึ้น เป็นรูปแบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยวิทยากรจากกรุงเทพฯ และทุกครั้งที่มีการสอน ทางมูลนิธิจะอุดหนุนค่าอาหารให้ เพื่อจูงใจให้ชาวบ้านอยากมาเรียน โดยแต่ละครั้งจะมีชาวมุสลิมใหม่มาเข้าเรียนเฉลี่ย 40-50 คน ทั้งจากจังหวัดพังงาและจังหวัดข้างเคียง โดยทุกครั้งที่จัดนั้น ทางมัสยิดบ้านนาจับได้จัดเตรียมที่พักบริการฟรีให้แก่คนที่มาเรียนด้วย

กระนั้นยังไม่หมดเพียงแค่นี้ เพราะมัสยิดแห่งนี้เป็นบ่อเกิดของกิจกรรมอีกหลายอย่าง โดยอะหมาดเชื้อเชิญให้เราออกไปที่บริเวณด้านนอกของมัสยิด...

มัสยิดบ้านนา : ธนาคารขยะ

เมื่อออกมาถึงพาให้ถึงบางอ้อ ขยะจำนวนมากที่กองอยู่บริเวณหน้ามัสยิดบ้านนาที่เราเดินผ่านเข้าไปนั้น แท้จริงแล้วที่นี้คือที่ตั้งของธนาคารขยะด้วย โดยขยะที่เห็นเหล่านี้คือแหล่งรายได้ที่ช่วยคืนกำไรกลับสู่ชุมชนที่พิเศษกว่านั้นคือไม่จำกัดเฉพาะหมู่ที่ 1 แต่ได้ประโยชน์กันทั้งตำบลเลยทีเดียว

ใครบางคนรอเราอยู่ที่นี้แล้ว เขาคือ **หรัอหยาบ หัสนีย์** ผู้เป็นกรรมกรธนาคารขยะ เขาให้ความว่า ขยะที่มากองพะเนินอยู่ที่นี้มัน มีที่มาจากศพ

ในปี 2553 กลุ่มของหรัอหยาบพบว่ามีผู้เสียชีวิตรายหนึ่งไม่ได้รับการอาบน้ำศพและห่อผ้าขาว เมื่อสอบถามไปทางครอบครัวจึงรู้ว่าไม่มีเงินพอทำศพ เป็นที่มาให้กลุ่ม

ปรึกษากันและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการเรียโรเงินเพื่อนำไปซื้อของที่จำเป็น เหตุการณ์นั้นผ่านไปด้วยดี แต่พวกเขายังคิดไม่ตกว่าจะจัดการอย่างไร หากเกิดกรณีเช่นนี้อีก

เมื่อนำปัญหาดังกล่าวไปปรึกษากับทางมัสยิดบ้านนา จึงเกิดความคิดเรื่องการรวบรวมชาวบ้านมาช่วยกันเก็บขยะไปขายเพื่อนำรายได้มาสมทบทุนโครงการช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต

"ตอนนั้นเรอาอาศัยให้ทางโต๊ะอิหม่ามพูดในกิจกรรมของมัสยิด โดยเราขอร้องให้ชาวบ้านทุกคนช่วยกันเก็บขยะรีไซเคิลใส่กระสอบปุ๋ย แล้วตั้งไว้ข้างบ้าน แต่ตอนนั้นเราไม่มีรถเก็บขยะ ต้องให้คนที่รับซื้อขยะใน

หรือหยาบ ทัศนี

หมู่บ้านวิ่งไปเอาจากบ้าน นาย ก. นาย ข. ได้เงินเท่าไรเอามาให้กรรมการ” หรือหยาบว่า เดือนๆ หนึ่งพวกเขาได้เงินประมาณ 250-350 บาท ทำมา 2-3 เดือน ก็พบว่ารูปแบบนี้ไม่ตอบโจทย์ จึงเลือกที่จะเก็บเอง เน้นขอแรงจากจิตอาสา โดยยืมรถจากสวนยางที่ว่างอยู่มาวิ่งรับขยะ ได้เงินเพิ่มมาเป็น 700 บาท

“บางบ้านให้ขยะ บางบ้านยังไม่ให้ เขาไม่แน่ใจว่าเรากำลังทำอะไร ตอนนั้นยอมรับนะว่าบางที่รู้สึกขายหน้า แต่แรงผลักดันของพระผู้เป็นเจ้าของเรากำลังทำอะไร ตอนนั้นยอมรับนะว่าบางที่รู้สึกขายหน้า แต่แรงผลักดันของพระผู้เป็นเจ้าของเรากำลังทำอะไร ตอนนั้นยอมรับนะว่าบางที่รู้สึกขายหน้า แต่แรงผลักดันของพระผู้เจ้าของเรากำลังทำอะไร” หรือหยาบกล่าว

เมื่อมาทบทวนกันว่า เพราะเหตุใดการขายขยะจึงได้เงินน้อย ทางกลุ่มได้เรียนรู้ว่า

ควรแยกขยะออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น เศษเหล็ก ขวดพลาสติก อลูมิเนียม ขวดแก้ว กระดาษขาว และกระดาษสี เป็นต้น จากนั้นให้บรรดาพ่อค้าขยะรายใหญ่ในจังหวัดมาประมูล ปรากฏว่าจากที่เคยขายได้ 700 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 6,000 บาทเลยทีเดียว ต่อมาก็เริ่มขยับเป็นหลักหมื่น เมื่อทำไปนานเข้า จนมีเงินเรือนแสน ทางกลุ่มธนาคารขยะจึงนำเงินไปซื้อรถขยะเพื่อใช้ในหมู่บ้าน ก่อนขยายไปใช้ทั่วตำบล

ช่วงแรกชาวบ้านบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ แต่เมื่อเห็นเหล่าจิตอาสา ซึ่งบางคนเป็น อปพร. ด้วย ทำงานอย่างจริงจัง และหลายครอบครัวได้รับการช่วยเหลือเรื่องพิธีศพ คนในชุมชนจึงหันมาสนับสนุนอย่างเต็มที่

ทำให้ทุกวันนี้ทีมงานชุดบุกเบิกไม่ต้องลงมาเก็บขยะเองแล้ว เพราะเด็กๆ ช่วยกันแยกขยะโดยไม่ต้องร้องขอ และเวลาที่ชาวบ้านไม่รู้จักนำขยะไปไว้ที่ไหน พวกเขานี้ก็ถึงธนาคารขยะเป็นที่แรก

“ธนาคารขยะเราทำงานกับกู้ภัยด้วย ช่วงแรกบ้านที่ไม่ให้ (ขยะ) พอเขาเจ็บป่วยเราเอารถไปรับ บ้านไหนมีคนเสียชีวิต เราเอาผ้าขาว ไม้กระดาน เครื่องหอม แปะน้ำไปให้ ตอนหลังเขาแยกขยะให้เราหมด เพราะเราช่วยเต็มที่ ไม่เกียจว่าเป็นคนจนหรือคนรวย และแม้แต่คนพุทธเอง ถ้าเสียชีวิต เราก็ตูยเหลือเงิน 2,000 บาท แล้วเขาจะไปจัดการอย่างไรก็แล้วแต่” หรือหยาบอธิบาย

จากมิตรจิตมิตรใจของคนที่นี่ ทำให้โครงการธนาคารขยะได้รับการโหวตจากคนทั่วประเทศ จนได้รับรางวัลอันดับ 2 ของ

กิจกรรมบีกซีจับมือทำดีเพื่อชุมชน ปีที่ 2 ได้รับเงินรางวัล 478,000 บาท กรมการจึงนำเงินที่ได้มาสร้างศาลา ซึ่งสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วและเปิดให้เข้ามาตั้งแต่ต้นปี 2558

นอกจากนี้ ธนาคารขยะมีโครงการนำเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะติดยาเสพติดมาร่วมเก็บขยะ และยังมีส่วนร่วมในการจัดตั้งธนาคารฟุตบอลสำหรับเยาวชน โดยสนับสนุนทั้งเรื่องเสื้อผ้า อุปกรณ์ และการฝึกซ้อม จนกระทั่งพัฒนามาเป็นทีมฟุตบอลบ้านนา ได้เข้าแข่งขันกีฬาในระดับจังหวัดและประเทศ ทั้งยังได้รับรางวัลเรื่องการป้องกันยาเสพติดด้วย

ทำกันถึงขนาดนี้ ต้องยอมใจพวกเขาเลย แต่เดี๋ยวนะ บริเวณเดียวกับธนาคารขยะ เราเห็นรถกู้ภัย ทำไมถึงมาจอดอยู่ที่นี้ อย่างนี้ต้องมีตอนต่อไป...

บวยจุกเงิน

ชำนาญ ทัศนีย์

ทีมกู้ภัยเกิดขึ้นพร้อมๆ กับธนาคารขยะ โดยอาศัยความตั้งใจจริงของสมาชิกกลุ่มกู้ภัย มัสยิดบ้านนา ที่เห็นความสำคัญของการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้คนที่ทั้งในและนอกพื้นที่

เราเดินมาหาชายคนหนึ่ง เขานั่งรอเราอยู่ใต้ชายคาของโรงคัดแยกขยะ สอบถามนามกรเจ้าตัว เขาชื่อ **ชำนาญ ทัศนีย์** เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน

เราพูดคุยกับชำนาญ จนทราบว่า แต่เดิมทาง อบต.บ่อแสนมีหน่วยงานด้านบรรเทาสาธารณภัยอยู่แล้ว แต่ไม่มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพียงพอ จนในช่วงปี 2553 กลุ่มของเขาจึงไปปรึกษากับทางมัสยิดบ้านนาว่า ต้องการรถกู้ภัย แต่เวลานั้นกรรมการเห็นว่า

มัสยิดบ้านนา : ทีมกู้ภัย

ไม่จำเป็น เพราะทุกบ้านมีรถของตัวเองอยู่แล้ว กระทั่งวันหนึ่ง มีผู้ป่วยสะโพกหักขยับเขยื้อนไปไหนไม่ได้ ทาง อปพร.จึงช่วยขับรถไปส่งที่โรงพยาบาล

กรณีดังกล่าวทำให้กลุ่มกู้ภัยกลับมาคุยกับมัสยิดบ้านนาอีกครั้ง เพราะผู้ป่วยมีรถอยู่หลายคัน แต่เมื่อถึงเวลาฉุกเฉินไม่มีใครช่วยขับมาส่งได้ กรรมการมัสยิดจึงเสนอให้เก็บขยะขายแล้วนำรายได้มาซื้อรถกู้ภัย ทว่าเมื่อทำจริงกลับมีเงินพอสำหรับซื้อรถขยะเท่านั้น ส่วนรถกู้ภัยต้องรอเป็นคิวถัดไป

ระหว่างนั้น ในปี 2554 ทางกลุ่มลงไปปรึกษากับรุ่นน้องซึ่งทำงานอยู่ที่สถานทูตซาอุดีอาระเบียประจำประเทศไทย และได้รับคำแนะนำให้ไปคุยกับ **ทวีชัย หลงสกุล** หรือ **บังตู้** เจ้าของแคมป์ช่างทวีชัย จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏว่าบังตู้รีบปากช่วยเหลือนด้วยการออกเงินซื้อรถตู้พร้อมตกแต่งให้ก่อนแล้วแนะนำให้ทีมกู้ภัยจัดงานทำบุญเชิญชวนคนมาบริจาค เพื่อนำเงินส่วนหนึ่งไปคืน โดยส่วนที่ขาดบังตู้ยกให้ เป็นการร่วมทำบุญ

เมื่อมีรถกู้ภัยเรียบร้อยแล้ว ทางทีมงานจึงประสานกับศูนย์กู้ชีพเรนทร เพื่อให้ผู้ให้บริการสะดวกในการติดต่อ คือโทรศัพท์มาที่หมายเลข 1669 ได้เช่นเดียวกับการเรียกรถฉุกเฉินอื่นๆ ทั้งนี้ หากตรวจสอบพบว่าผู้ที่โทรเข้ามาอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกลุ่มกู้ภัยมัสยิดบ้านนา ทางศูนย์กู้ชีพจะแจ้งมายังกลุ่ม เพื่อให้ทีมงานนำรถออกไปช่วยเหลือทันที

ช่วงแรกกลุ่มกู้ภัยรับผิดชอบเฉพาะพื้นที่ ตำบลบ่อแสน แต่ภายหลังต้องไปช่วยที่ตำบล มะรุ่ย อำเภอทับปุด รวมถึงอำเภอเมือง จังหวัดพังงา ในเวลาที่มีกรณีด่วนพิเศษด้วย ซึ่งทีมงานได้รับค่าช่วยเหลือจากหน่วยบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน กรณีละ 350 บาท โดย เงินจำนวนนี้มากลับเข้ากองกลาง เพื่อเป็น ค่าดำเนินการต่างๆ ต่อไป ในกรณีที่ไม่พอ ทางกลุ่มยังได้เงินส่วนหนึ่งจากธนาคารชยะ มาช่วยแบ่งเบา

ปัจจุบันกลุ่มกู้ภัยมัสยิดบ้านนา มีสมาชิก รวม 62 คน เป็นทีมกู้ภัยดั้งเดิมที่ผ่านการ ฝึกอบรม อปพร. 10 คน และใน 10 คนนี้ มี 2 คน เป็นเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย ของ อบต.บ่อแสน ส่วนที่เหลืออีก 52 คน เป็นเจ้าหน้าที่กู้ชีพ ซึ่งมีความรู้ในเรื่องการ ประชุมพยาบาล การดูแลผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต โดยเจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับบัตรประจำตัวที่ออก โดยหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ซึ่งต้องต่ออายุทุกปี และต้องเข้าร่วมโครงการ อบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ที่สำคัญ กลุ่มกู้ภัยทำงานโดยยึดหลักว่า ทุกคนต่างเป็นเพื่อนมนุษย์ที่มีคุณค่าเท่าเทียม กันทุกประการ จึงช่วยเหลือโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติหรือศาสนา ดังเช่น เหตุการณ์ไม่นานนี้ ที่มีชาวดูไบเข้ามาเสียชีวิต ในพื้นที่ ซึ่งทีมกู้ภัยรับหน้าที่อำนวยความสะดวก ในการส่งผู้เสียชีวิตกลับประเทศ นอกจากนี้ ยังจัดเจ้าหน้าที่ประจำจุดต่างๆ ทั่วตำบล จุดละ 2 คน เพื่อให้การช่วยเหลือ เป็นไปอย่างรวดเร็วฉับไว

เห็นแล้วก็นับถือใจที่ไม่ยอมลดละความ อุทิศสาหัสเลยจริงๆ...

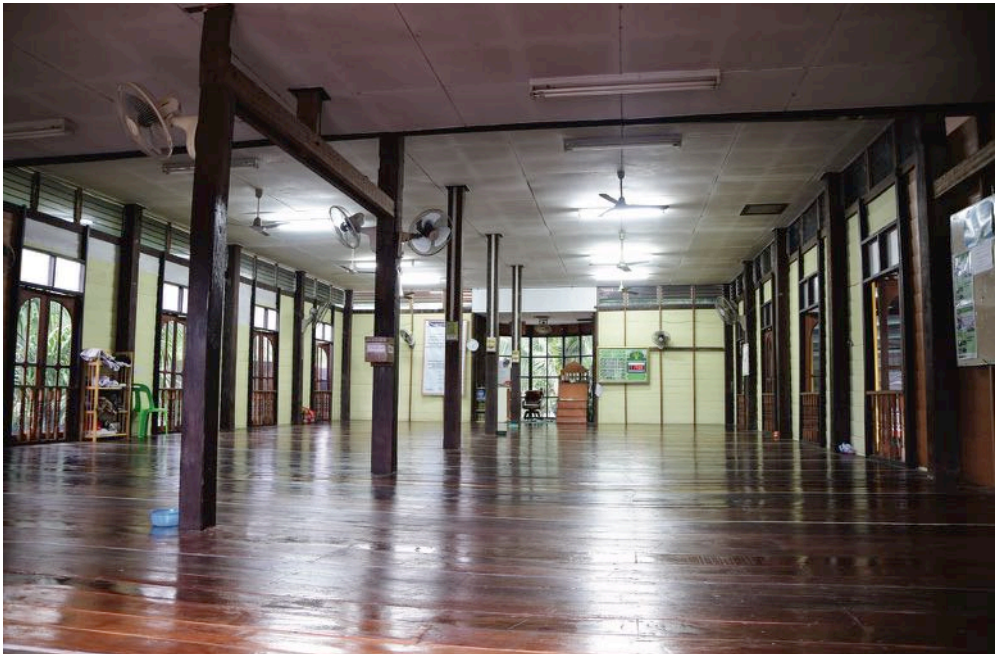

มัสยิดนุรุลอูloom

มัสยิดนุรุลอูloom

รอชิดีน สมิยพงษ์เกษ

ด้วยความที่ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลบ่อแสนนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งวิถีของศาสนาผูกพันแนบแน่นไปกับวิถีทางแห่งการดำรงชีพ เกิดเป็นมิติที่มีความแตกต่างอย่างน่าสนใจ เราเดินทางมาที่บ้านควน หมู่ที่ 4 ณ มัสยิดนุรุลสุดา (บ้านควน) ซึ่งเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน

ที่นั่นเราได้พบกับ รอซีดีน สมัยพิทักษ์ โต๊ะอิหม่ามประจำมัสยิดนุรุลสุดา ที่มารอเราอยู่ก่อนแล้ว ชายผู้นี้อธิบายให้เราฟังว่า มัสยิดแห่งนี้ตั้งอยู่ใจกลางหมู่บ้าน เป็นศูนย์รวมศรัทธาและพิธีกรรม

“คนมุสลิมต้องละหมาดทุกวัน แต่ทุกวันศุกร์ เราต้องมาพบกันที่มัสยิดนี้ นอกจากนี้เวลาหมู่บ้านมีกิจกรรม อาทิ งานวันตรุษกิจกรรม อสม. เรื่อยไปจนถึงการเลือกตั้ง เราจะใช้มัสยิดแห่งนี้เป็นที่จัดกิจกรรม”

โต๊ะอิหม่ามว่า

รอซีดีนยังเล่าต่อไปอีกว่า มัสยิดแห่งนี้จัดบรรยายธรรมเป็นประจำทุกเดือน โดยเชิญวิทยากรด้านอิสลามศึกษาที่มีชื่อเสียง เช่น อาจารย์ชิตดี๊ก มูฮำหมัดสะอีด และอาจารย์อับดุลวาเฮด หวังประโยชน์ จากสถานีโทรทัศน์ Yateem TV, อาจารย์มูสตอฟา อยู่เป็นสุข กับอาจารย์ซูฟู พงศ์กาวิ จากช่อง TM TV และ วีรชน ศรัทธายิ่ง หรือที่รู้จักกันดีในนาม โต ซิลลีฟูล จากช่อง White TV เป็นต้น โดยโต๊ะอิหม่ามเป็นผู้ติดต่อและดูแลค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ที่พัก และอาศัยที่ห้องในพื้นที่ร่วมกันบริจาคเพื่อเป็นค่าอาหาร ส่วนเงินที่เหลือเข้ากองทุนของมัสยิด เพื่อใช้จ่ายด้านการศึกษา การบริหารมัสยิด และช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อน

“ศาสนาอิสลามสอนให้คนเสียสละ รู้จักการบริจาค ซึ่งเงินที่ได้มา มัสยิดนำไปทำกิจกรรมเพื่อสังคมต่อไปเรื่อยๆ ไม่รู้จบ” โต้ะอิหม่ามว่า

ไม่เพียงเท่านั้น ทางมัสยิดยังมีกิจกรรมร่วมกับมุสลิมรุ่นใหม่ เน้นกลุ่มวัย 18-25 ปี นัดหมายมาเรียนอิสลามศึกษากันทุกวันพุธ ช่วงหลังละหมาดเวลา 19.00-20.00 น. ด้วยเห็นว่าวัยรุ่นถือเป็นวัยเสี่ยง ทั้งเรื่องทะเลาะวิวาทและยาเสพติด จึงพยายามหาทางป้องกันปัญหา ทั้งยังสนับสนุนเงิน 30,000 บาท ให้กลุ่มเยาวชนนำไปทำกิจกรรมขับเคลื่อนในหมู่บ้าน โดยให้ต่อเนื่องมา 3-4 ปี แต่ยังไม่ได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจนัก เพราะกลุ่มยังขาดผู้นำที่ชัดเจน

“เด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยง ฉะนั้นเวลาใครทำอะไรไม่ดี ผมเดินเข้าไปหา พยายามช่วยจัดการ ด้วยผมรู้สึกว่าเด็กกลัวโต้ะอิหม่ามมากกว่าตำรวจ มากกว่าผู้ใหญ่หรือกำนันเสียอีก” โต้ะอิหม่ามอธิบาย

ก่อนลาจากกัน โต้ะอิหม่ามพาเราเดินชมมัสยิดแห่งนี้ พร้อมคอยแนะนำจุดต่างๆ ให้เรารับฟัง ไล่ตั้งแต่จุดชำระล้าง จุดทำพิธีของผู้ชาย โชนของผู้หญิง เราแลกเปลี่ยนเรื่องราวสัพเพเหระ แต่พอตีมืออยู่ช่วงตอนหนึ่ง โต้ะอิหม่ามพูดถึงเทศกาลออกบวชใหญ่ ที่คนในหมู่บ้านนี้จะช่วยกันลงขันเชือดวัวคนละ 1 หุ้น โดยวัวตัวหนึ่งมีค่าเท่ากับ 7 หุ้น แต่ละงานได้วัวประมาณ 20-30 ตัว สำหรับแจกจ่ายคนจนและทำทานในหมู่บ้าน เราฟังดูแล้วนึกชื่นชมในหลักการเรียบง่าย ซึ่งที่จริงแล้วก็มีอยู่ในทุกศาสนา หากแต่กับศาสนาอิสลามนั้น หยิ่งรักลึกลงไป ในจิตใจของผู้คนที่ศรัทธา จนกระทั่งทุนนิยมก็พัดพาให้ไหวเอนได้ยาก...

รักป่าชายเลน

วลิตธี ประหยัดทรัพย์

เราเดินทางฝ่าฝนปรอยมายังพื้นที่สีเขียวของตำบลบ่อแสน บริเวณป่าชายเลนบ้านแหลมดิน หมู่ที่ 8 เมื่อก้าวเท้าลงจากรถ เราได้เห็นยอดไม้เขียวแผ่ปกคลุมหนาตา อะหมาดบอกกับเราว่า ครั้งหนึ่งป่าชายเลนแห่งนี้ถูกทำลายจนหมดสิ้น ซึ่งผิดแผกจากสิ่งที่เห็นตรงหน้า เราแทบไม่เชื่อว่ามันคือเรื่องจริง

อะหมาดแนะนำให้เรารู้จักกับ **วลิตธี ประหยัดทรัพย์** ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าชายเลน และสมาชิกสภาจังหวัดพังงา เขาเป็นชายวัยกลางคน ผิวคล้ำ ผมหยักศกกับสำเนียงอันเป็นเอกลักษณ์ของคนใต้

เรื่องราวของป่าชายเลนแห่งนี้ต้องย้อนกลับไปไกลถึงปี 2537 วลิตธีเล่าว่า เวลานั้นมีนายทุนทั้งชาวสิงคโปร์และชาวไทยที่ได้รับสัมปทานป่าไม้ เข้ามาตัดไม้ที่ตำบลบ่อแสน เพื่อนำไปเผาเป็นถ่าน จนป่าซึ่งมีเนื้อที่กว่า 3,000 ไร่ แทบไม่เหลือต้นไม้ให้เห็น สัตว์น้ำ

ที่เคยอุดมสมบูรณ์มลายหายไป ประชาชนจำนวนหนึ่งตัดสินใจอพยพไปหางานทำที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อความอยู่รอด

ต่อมาในปี 2540 วลิตธีและคณะร่วมกันตั้งกลุ่มเล็กๆ ขึ้นในหมู่บ้านเพื่อเยียวยาปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า โดยทำงานเหมือนกองโจรออกตระเวนปลูกป่าที่ละนิดทีละหน่อย ในช่วงแรกยังทำได้ไม่เต็มที่เพราะติดสัมปทานป่าไม้ แต่หลังจากนั้นไม่นานเขาเริ่มเปิดหน้าซอก เพราะมีหน่วยงานจากภายนอก อย่างการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ที่รับสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เข้ามาร่วมทำโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า โดยนำชาวบ้านจากตำบลบ่อแสนมาช่วยกันปลูกป่าทดแทน และในเวลาต่อมา ก็มีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้

นอกจากช่วยพลิกฟื้นธรรมชาติในพื้นที่ บ่อแสนให้กลับมามีชีวิตตามสมบูรณ์แล้ว กลุ่มอนุรักษ์ปายังมีบทบาทสำคัญในการรักษา ผืนป่าของภาคใต้ทั้ง 3,372 ไร่ และช่วย ป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาทำลายป่า ผ่าน เครือข่ายที่กระจายตัวอยู่ทั่วทั้ง 14 จังหวัด พร้อมกับตั้งหน่วยลาดตระเวนคอยออก ตรวจตราเดือนละ 1-2 ครั้ง จนสามารถ จัดการกลุ่มนายทุนรุกป่าไปได้หลายกลุ่ม อย่างเช่นกลุ่มที่เข้ามาขุดบ่อเลี้ยงกุ้ง ซึ่งสร้าง ผลกระทบต่อพื้นที่ป่าชายเลนอย่างมาก

เมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็งจึงได้จัดตั้ง คณะกรรมการจำนวน 15 คน ร่วมกันวางกฎ ระเบียบเพื่อรักษาป่าไม้ เช่น กำหนดให้ล้าง ป่าปีละ 1 ครั้ง อนุญาตให้ประชาชนยื่นเรื่อง ขอตัดไม้โกงกางในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยต้องปลูกทดแทน 10 ต้น ต่อการตัด 1 ต้น และกรณีที่ไม่ไปใช้เพื่อสร้างรายได้ ต้อง แบ่งกำไรร้อยละ 20 ให้คณะกรรมการ เพื่อ เป็นทุนในการอนุรักษ์ต่อไป ส่วนใครที่ลักลอบ ตัดไม้ จะถูกดำเนินคดีในข้อหาละเมิดและ สร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าชายเลน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

สิ่งที่ยืนยันความสำเร็จของกลุ่มอนุรักษ์ ป่าได้เป็นอย่างดี คือองพระราชนิพนธ์จาก สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในปี 2548 และการได้รับทุน 100,000 บาท สำหรับใช้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งได้รับ

การสนับสนุนจากกรมประมง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ที่นำสัตว์น้ำมาปล่อย เพื่อให้ขยายพันธุ์ จนป่าชายเลนนี้กลายเป็น ทรัพยากรและแหล่งอาชีพสำคัญของชาวบ้าน นอกจากนี้ กองทัพภาคที่ 4 ยังเข้ามาจัดอบรม ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เกี่ยวกับวิธีสร้างความ เข้มแข็ง การฝึกวินัยและการรักษาความ ปลอดภัยเพื่อดูแลป่า รวมถึงการรับมือกับ นายทุนโดยใช้หลักจิตวิทยา

ยิ่งไปกว่านั้น อาสาสมัครพิทักษ์ป่ามีแผน จะรณรงค์ให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกรัก ผืนป่าและตระหนักถึงความสำคัญของการ อนุรักษ์ป่า โดยอาศัยเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา

“เมื่อร้อยกว่าปีก่อน พื้นที่ป่าแห่งนี้ เป็นต้นกำเนิดของตำบลบ่อแสน โดย บรรพบุรุษของชาวบ่อแสนอพยพมาจาก จังหวัดตรัง และจังหวัดไทรบุรี (ปัจจุบันอยู่ใน ประเทศมาเลเซีย) แล้วมาพำนักอยู่บริเวณ บ่อน้ำแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าน้ำในบ่อนี้ใช้อย่างไร ก็ไม่มีวันเหือดแห้ง ต่อให้วันนี้น้ำทะเลหนุน ก็ยังมีน้ำจืดผุดขึ้นมาให้ใช้ ทำให้คนนับหมื่น นับแสนสามารถดำรงชีพได้อย่างปกติสุข ในดินแดนแห่งใหม่จนถึงปัจจุบัน” วลีสิทธิ์เล่า ช่วงจังหวะยามเย็นแบบนี้ ชาวบ้านที่ทำ ประมงป่าชายเลนออกเรือหาปลา กุ้ง หอย เติลเครื่องเรือผ่านไปมาให้ได้ยินอยู่เป็นระยะ เป็นวิถีดั้งเดิมที่กลับคืนมา เราเริ่มมั่นใจว่ามัน เป็นเรื่องจริง...

กลุ่มบ่อแสนร่วมพัฒนา

สมศักดิ์ คาวิจิตร

หลังจากได้พบกับผู้นำทางฝ่ายบริหาร เราได้รับการแนะนำให้รู้จักกับผู้นำฝ่ายปกครองอย่าง **สมศักดิ์ คาวิจิตร** กำนันตำบลบ่อแสน และเป็นประธานกลุ่มบ่อแสนร่วมพัฒนา กำนันบอกกับเราว่า ตำบลเล็กๆ แห่งนี้เคยมีปัญหาความขัดแย้งในหมู่เยาวชนถึงขั้นที่วัยรุ่นจากหมู่บ้านหนึ่งไปเหยียบอีกหมู่บ้านไม่ได้ แต่ด้วยการแก้ไขอย่างเป็นระบบและความร่วมมือร่วมใจของผู้เกี่ยวข้องระดับความรุนแรงของปัญหาจึงค่อยๆ ลดลง

“เมื่อหลายปีก่อน ปัญหาวัยรุ่นทะเลาะวิวาทและยาเสพติดลุกลามหนัก เวลาจัดกีฬาของตำบลจะล้มทุกครั้ง เพราะทะเลาะกันในงานจนต้องขึ้นโรงขึ้นศาล ขณะที่ผู้ใหญ่ต่างเข้าข้างลูกหลานของตนเอง กลายเป็นปัญหาที่สะสมมานาน” กำนันกล่าว

จนกระทั่งในปี 2553 กำนันเกิดความคิด

ว่า ถ้าปล่อยให้ปัญหาดำเนินต่อไป สถานการณ์มีแต่แย่แย่ลง จึงประสานไปยังอำเภอให้ช่วยหาวิธีแก้ไข เป็นเหตุให้ปลัดอำเภออาสาเข้ามาเป็นตัวกลางในการเจรจา โดยเรียกแกนนำแต่ละหมู่บ้าน ทั้งผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่ รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาพูดคุยกันว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงและมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

หลังการพูดคุย อบต.บ่อแสนรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพ สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์วัยรุ่นในตำบลบ่อแสน โดย อปพร. รับหน้าที่จัดอบรมและเชิญผู้นำทางศาสนามาบรรยาย ปราบกฏาว่าผลตอบรับดีพอสมควร งานจบลงด้วยภาพวัยรุ่นจับไม้จับมือกัน

ขณะที่ฝั่งผู้ใหญ่ยังคงต้องประชุมกัน

อย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมสัญจรเดือนละครั้ง ให้แต่ละหมู่บ้านผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ โดยผู้นำหมู่บ้านกับส่วนราชการร่วมกันกำหนดหัวข้อหลักในการพูดคุย เพื่อช่วยกันคิดหาทางออกที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันยังคงประชุมกันทุกวันที่ 23 ของเดือน ณ ที่ทำการ อบต.บ่อแสน

กำนันเล่าต่อไปว่า ตอนนี้ปัญหาหยาเสพติด เป็นหัวข้อหลักในการประชุม เนื่องจากพบว่า มีสารเสพติดหลายชนิด ทั้งน้ำกระเทียม ยาบ้า และยาไอซ์ระบาดอยู่ใน 2-3 หมู่บ้าน นับเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงระดับปานกลาง

“เราเสนอนายอำเภอว่า ให้อบต.สนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งมาตั้งชุดเฉพาะกิจในหมู่บ้าน เพราะที่เราทำได้ตอนนี้คือประสานงานกับตำรวจ อปพร. ซึ่งแก้ปัญหาได้ระดับหนึ่งเท่านั้น ส่วนอีกปัญหาที่เรา

ต้องหาวิธีแก้คือ ผู้ปกครอง เพราะบางคนรู้ว่าลูกตัวเองติดยาเสพติด แต่ไม่ยอมรับ หันมาโทษผู้นำ บอกว่าลูกกลั่นแกล้ง เพราะกลัวลูกถูกจับ บางคนถึงขั้นให้ลูกต้มน้ำกระเทียมในบ้าน ซึ่งต้องใช้วิธีการพูดคุยโดยตรง ได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง และใช้หลักศาสนาเข้ามาช่วย แม้แก้ได้ไม่หมดแต่พอยับยั้งได้บ้าง” กำนันอธิบายน

นอกจากนี้ ประธานกลุ่มบ่อแสนร่วมพัฒนา ยังตั้งท้ายด้วยว่า บางครั้งมีการเรียกประชุมด่วน เพื่อให้แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ทั้งยังใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย อย่างสำคัญคือการตั้งกลุ่มไลน์ของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกคนทราบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติได้ทันที แล้วค่อยมารายงานความคืบหน้าในการประชุมใหญ่ประจำเดือนในภายหลัง...

เศรษฐกิจชุมชน

Community's economy

เราว่าจุดเด่นหนึ่งของตำบลบ่อแสนคือ
เรื่องเศรษฐกิจชุมชนนี้แหละ โดยเป็น
เศรษฐกิจที่ไม่เพียงสร้างรายได้ แต่ยังสร้าง
ความสุขให้กับทุกคนทำ และชุมชนของ
พวกเขาด้วย...

เครื่องแกงต้นกล้าอาชีพ

ผณยังปรอยอยู่ตอนที่เรามาถึงบ้านไสเสียด หมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มอาชีพถึง 2 กลุ่มด้วยกัน โดยเราตรงมายังบ้านของ **สุดิ กัลยา** ประธานกลุ่มเครื่องแกงต้นกล้าอาชีพ เธอต้อนรับเราด้วยน้ำเย็นๆ และรอยยิ้ม

“ไม่เคยคิดเลยวันหนึ่งจะต้องมาทำเครื่องแกง” คือคำพูดแรกของเธอ

เธอให้ความหวังว่า แต่เดิมการทำเครื่องแกงเป็นความต้องการของกลุ่มทำขนมในหมู่บ้าน ที่อยากขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งคู่ไปด้วยกัน จึงยื่นเรื่องขอรับการสนับสนุนเครื่องบดจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน หรือที่เรียกกันว่างบ SML ทว่าเมื่อได้รับเครื่องบดมาแล้ว ทางผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าหากกลุ่มทำขนมมารับผิดชอบทำเครื่องแกงด้วย อาจทำให้เสียโอกาสขยายงานในพื้นที่ จึงให้นำเครื่องบดมาไว้ที่ศาลาประจำหมู่บ้านแทน

เครื่องบดถูกทิ้งร้างอยู่พักใหญ่ จนกระทั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ กศน. ของอำเภอ

เข้ามาทำโครงการต้นกล้าอาชีพในพื้นที่ เมื่อทราบว่ามีเครื่องบดอยู่จึงเสนอให้ทำเครื่องแกง โดยให้ชาวบ้านรวมตัวกัน 10 คน จากนั้นจึงส่งวิทยากรซึ่งมีความเชี่ยวชาญอย่าง **สุจิตรา ณ นคร** มาช่วยอบรมการทำเครื่องแกงเป็นระยะเวลา 5 วัน ที่ศาลาหมู่บ้าน จากนักเรียนจำเป็น 10 คน ต่อมาเพิ่มเป็นเกือบ 20 คน โดยผู้ผ่านการอบรมทุกคนสามารถทำเครื่องแกงได้ 3 ประเภท คือ แกงส้ม แกงกะทิ และแกงพริก ช่วงแรกทุกคนทำไว้บริโภคภายในครอบครัว แต่พอทำบ่อยจนชำนาญ จึงคิดขยับขยายต่อยอดเป็นอาชีพนำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2553

ชานารตี ก่าปลา เลขานุการกลุ่มเพิ่งมาสมทบกับเราเมื่อครู่ เธอติดตามเรื่องราวได้ในทันที พร้อมกับเสริมให้ว่า เงินทุนที่ใช้บริหารจัดการเกิดจากสมาชิกร่วมลงทุนคนละ 100 บาท พร้อมทั้งหยิบยืมจากโครงการ SML มาอีก 10,000 บาท เพื่อเป็นค่าวัตถุดิบ เช่น พริก กระเทียม หอม และกะทิ ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ตั้งแต่หม้อ กะละมัง ไปจนถึง

บรรจุกัณฑ์สำหรับใส่เครื่องแกง

“ตอนหลังเราประหยัลดหลายอย่าง เพราะปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบเอง ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสนช่วยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และค่าแก๊สบ้าง” เลขาณุการกรกลุ่มเล่า

เมื่อมีสินค้าก็ต้องมีตลาด กฎเศรษฐกิจศาสตร์แบบบ้านๆ โดยกลุ่มนำออกขายตามงานเทศกาลต่างๆ และฝากขายตามร้านในตัวตำบลและอำเภอ แต่ด้วยความที่เป็นน้องใหม่ในวงการ คนทั่วไปยังไม่รู้จักมีไม่ลายมือ ทำให้ช่วงแรกขายไม่ค่อยดีนัก ได้กำไรค่อนข้างน้อย ต่อมาจึงตัดสินใจทำขนมขายด้วย โดยเลือกผลิตสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนอย่างข้าวเหนียวกวน ข้าวพอง กล้วยฉาบ และกะละแม

กระนั้นสินค้าหลักยังคงเป็นเครื่องแกงทั้ง 3 ประเภท โดยสุวดีว่า กลุ่มจะรวมตัวกันทำงาน 3 วันต่อสัปดาห์ และกระจายสินค้าไปตามงานเทศกาล งานบุญต่างๆ มากเป็นพิเศษ ซึ่งผู้ซื้อสามารถส่งล่วงหน้าได้ ต่อให้เป็นงานด่วนขนาดไหน ทางกลุ่มก็สู้ ขณะที่

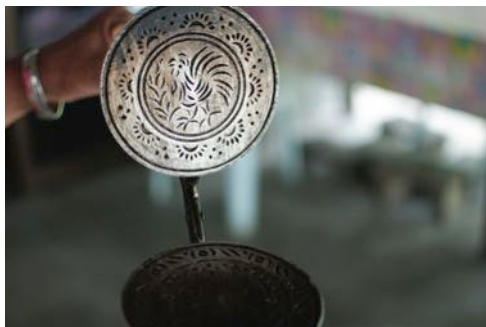
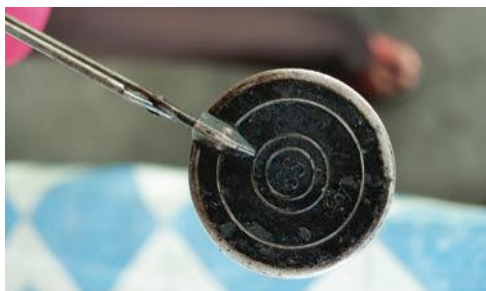
สินค้าจำพวกขนมยังมีขายต่อเนื่อง โดยเวลานี้มีถั่วราดหน้าสมุนไพรมี ถั่วราดหน้าโอดิตินเพิ่มเข้ามาตามวาระโอกาส มีที่นำเสียขายก็คือกะละแมที่เลิกทำไปแล้ว ด้วยต้องอาศัยแรงงานและเวลาค่อนข้างมาก จึงไม่คุ้มค่าเท่าไรนัก

เราถามถึงรายได้ เลขาณุการกรกลุ่มบอกว่า ช่วงแรกมุ่งไปที่การปลดหนี้ SML เมื่อหนี้หมดจึงจัดสรรรายได้ให้สมาชิก โดยนำกำไรมาหักต้นทุน ซึ่งส่วนใหญ่ตกเดือนละ 10,000 บาท จากนั้นหักอีก 300 บาทเข้ากองกลางสำหรับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หรือเป็นค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจเสียหายส่วนที่เหลือนำมาหารออบการผลิตแต่ละครั้ง จะรู้ว่ารอบผลิตครั้งหนึ่งมีกำไรเท่าไร จากนั้นมาดูรายชื่อของคนที่มาช่วยงานในแต่ละรอบเพื่อหารออกเป็นค่าแรงอีกครั้ง ซึ่งเฉลี่ยแล้วได้คนละประมาณพันกว่าบาทต่อเดือน แม้ไม่มากนัก แต่ยังคงดีกว่าการอยู่เฉย

“เก็บเล็กผสมน้อยไป” ประธานกล่าวทิ้งท้าย พลังหยิบถั่วราดหน้าสมุนไพรมานำให้เราชิม...

แม่บ้านทำขนม

บ้านของ ประพิม กิ่งแก้ว อยู่ติดกับบ้านของสุวดี ที่นี่เป็นแหล่งทำขนม โดยเฉพาะทองม้วนซึ่งเป็นของขึ้นชื่อสุดๆ

ในฐานะประธานกลุ่ม ประพิมเล่าความเป็นมาของกลุ่มอาชีพนี้ว่า เกิดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2551 เวลานั้นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอทับปุด มีโครงการฝึกอาชีพพระยะสัน โดยให้ชาวบ้านรวมกลุ่มเพื่อทดลองทำอาชีพต่างๆ ซึ่งเธอและพรรคพวกราว 20 คน สนใจลองทำขนมทางกศน.จึงจัดหาวิทยากรซึ่งมีชื่อเสียงในพื้นที่อย่าง **สุจิตรา ณ นคร** มาช่วยอบรมการทำทองม้วน หลักสูตร 60 ชั่วโมง โดยคิดค่าสมัครหัวละ 50 บาท และมีวัสดุติดกับอุปกรณ์เตรียมไว้ให้พร้อม

หลังจากนั้น ในวันที่ 6 เมษายน 2551 ชาวบ้าน 12 คนรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพขึ้น โดยนำทองม้วนที่ทำได้จากตอนอบรมไปจำหน่ายตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อเป็นทุนในการผลิตต่อไป

นอกจากนี้ กศน.ยังมีโครงการต่อยอดความรู้อีกมากมาย อย่างการทำกล้วยฉาบ

ประพิม กิ่งแก้ว

มันฉาบ ถั่วแผ่น ขนมเปียะเบญจมาศ วันแพนซี และเมื่อประมาณปี 2553 ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเข้ามาสอนทำเค้ก จึงไม่น่าแปลกใจที่สมาชิกกลุ่มสตรีบ้านไสเสียดมีทักษะการทำขนมหลากหลายชนิด

ความตั้งใจจริงของเหล่าแม่บ้านทำให้พวกเขาได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน โดยช่วยจัดซื้อเครื่องอบขนม และจัดงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับสร้างศาลาในบริเวณบ้านของประธาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ผลิตสินค้า ตั้งแต่ทองม้วน ถั่วแผ่น ถั่วทอดสมุนไพร ข้าวพองโรตีสีกรอบ ก๊วยฉาบ ปันลิบ ไปจนถึงซั่มทอด ซึ่งเป็นขนมโบราณของภาคใต้

สินค้าของกลุ่มฝากขายที่ร้านต่างๆ ทั้งในพื้นที่ในตัวอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงอย่างภูเก็ต โดยขายส่งในราคาถุงละ 8 บาท ส่วนราคานำร้านบวกกำไรเล็กน้อยเป็นถุงละ 10 บาท ขณะที่ทองม้วนแยกไว้เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากความบอบบางของตัวขนม จึงไม่ได้ส่งไปขายตามร้านเหมือนขนมอื่น ๆ แต่ผลิตใส่บิ๊บไว้เพื่อให้ลูกค้ามาซื้อที่กลุ่ม ในราคาบิ๊บละ 400 บาท นอกจากนี้ ทางกลุ่มยัง

รับทำขนมตามรายการสั่งซื้อที่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในโอกาสงานบุญ งานบวช งานศพ หรืองานแต่งงาน

สำหรับวิธีการแบ่งรายได้ แต่ละวันมีการลงบัญชีไว้อย่างละเอียดว่า ใครมาทำงานบ้าง ขายได้เท่าไร และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง แล้วคำนวณโดยหักค่าวัตถุดิบเข้ากองกลางก่อน จากนั้นหักอีกร้อยละ 5 ไว้สำหรับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น งานบุญ งานบวช และทุนการศึกษาของเด็ก เป็นต้น แล้วนำส่วนที่เหลือมาจัดสรรเป็นค่าแรง โดยหารจำนวนรอบที่ทำได้ในวันนั้น เพื่อดูว่าได้ค่าแรงเฉลี่ยรอบละเท่าไร แล้วจึงนำค่าแรงเฉลี่ยต่อรอบมาหารจำนวนคน เมื่อสรุปได้เรียบร้อยแล้วจึงจ่ายให้สมาชิก ซึ่งประธานกลุ่มเปิดเผยว่า สมาชิกที่มาทำงานครบทุกรอบอาจมีรายได้สูงถึงเดือนละ 4,000 บาท นับเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ดีทีเดียว

เราchimทองม้วน เป็นดังคำร่ำลือจริงหอมอร่อย โดยประธานบอกว่า เคล็ดลับอยู่ที่วัตถุดิบ ด้วยภาคใต้นั้นมีมะพร้าวที่ดีเป็นทุน เราสยบยอมในรสชาติ และยังไม่ทันจะล่ำลา ฝนก็เริ่มปรอยอีกครั้ง...

ดอกไม้ประดิษฐ์บ้านคลองบ่อแสน

รถมาจอดที่หน้าอาคารเอกประสงค์ บ้านคลองบ่อแสน หมู่ที่ 3 เรายังวิ่งหลบฝนที่กำลังเทลงเข้าไปในตัวอาคาร เรามองไปโดยรอบ เสมือนว่ามีโครมาเตรียมสถานที่ไว้รอท่า ดอกไม้ประดิษฐ์สวยงามวางเรียงราย อดโฉม เราสังเกตว่าวัสดุที่ใช้มีตั้งแต่เศษผ้า จนถึงถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม

ไม่นานนัก วลีรัตน์ ระวังงาน ประธานกลุ่มสตรีพัฒนา ก็ข้อมอเตอร์ไซค์เข้าเทียบ เธอว่าเรามาช้ากว่ากำหนด เลยออกไปทำธุระ เราบอกไปว่ามัวแต่ชิมขนมเพลิน

คุยไปมาจึงได้รู้ว่า ตั้งเดิมกลุ่มของพวกเธอ ไม่ได้ทำดอกไม้ประดิษฐ์ แต่ทำผ้าอูญาบคลุมผม และผ้าสำหรับสวมใส่เวลาละหมาดสำหรับผู้หญิง โดยหลังการผลิตแต่ละครั้ง มีเศษผ้าเหลือทิ้งจำนวนมาก

พอดีกับช่วงปี 2550 ทาง กศน.มีโครงการฝึกอบรมอาชีพที่สอนการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้า วลีรัตน์จึงไปเรียนแล้ว

กลับมาทำต่อที่บ้าน ปรากฏว่าได้ผลงาน ออกมาสวยงาม เลยเริ่มทำเป็นงานอดิเรก แต่ลูกสาวของเธอเอาไปโชว์เพื่อนที่โรงเรียนแล้วหลายคนอยากได้ ทั้งยังขอร้องให้ผลิตขาย เธอเห็นว่าจะจะเป็นรายได้เสริมที่ดีจึงทำขายมานับแต่นั้น

2 ปีต่อมา สินค้าอย่างดอกไม้ประดิษฐ์ จากผ้ายิ่งทวีความนิยมมากขึ้น วลีรัตน์จึงเริ่มคิดถึงการรวมกลุ่ม โดยใช้กลุ่มผลิตผ้าอูญาบ ซึ่งเป็นกลุ่มดั้งเดิมมาเป็นทีมงาน รวมทั้งสิ้น 12 คน

“พวกเราส่วนใหญ่เป็น อสม.กันด้วย ก็รวมกันง่าย ตอนที่เริ่มทำ ก็เพราะอยากลองวิชา กับชอบทำอยู่แล้ว ตอนไปเรียนกับ กศน. มีคนไปเรียนด้วยหลายคน แต่พอถึงเวลาจริง เขาไม่ทำกัน เพราะเขามองว่าทำแล้วไม่ได้อะไร เสียเวลา แต่พอเห็นเราสร้างรายได้ขึ้นมา ก็สนใจกัน ยิ่งช่วงที่ว่างจากกรีดยางด้วยแล้ว” วลีรัตน์กล่าว

สุวรรณา โบบทอง รองประธานกลุ่มที่ตามมาสมทบ ช่วยเสริมว่า วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประธานเป็นคนซื้อมาเองทั้งหมด ส่วนรายได้ใช้วิธีจ่ายเป็นค่าแรงตามจำนวนที่แต่ละคนผลิตได้ และเมื่อไรที่ต้องสั่งของเพื่อผลิตจำนวนมากๆ แต่ประธานมีเงินไม่พอซื้อจะใช้วิธีลงขัน พอขายได้จึงนำมาหักต้นทุนคืนเจ้าของเงิน แล้วเฉลี่ยกำไรกันตามสัดส่วนผลงานของแต่ละคน

วลีรัตน์ส่งดอกไม้ผ้าชิ้นเป็นสินค้าโอท็อปในปี 2554 ขณะเดียวกันยังหาช่องทางต่อยอดไปเรื่อยๆ โดยประธานกลุ่มไปศึกษาและทดลองทำด้วยตนเอง เมื่อเห็นว่าสินค้าตัวไหนน่าจะโปรอดจึงมาพูดคุยกับสมาชิก อย่างดอกไม้เกล็ดปลา ที่ซื้อเกล็ดปลาจากตลาดมาแช่น้ำ แห่สารฟอกขาว ย้อมสี แล้วประดิษฐ์เป็นดอกไม้ หรือถุงน้ำยาปรับผ้านุ่มที่นำมาล้างทำความสะอาดให้เรียบร้อย จากนั้นตัดกลีบจัดซ้อนได้ออกมาเป็นดอกไม้ประดิษฐ์

หน้าตาสวยงาม

ปัจจุบันทางกลุ่มมีดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุที่หลากหลาย ทั้งผ้า เกล็ดปลา เชือกเส้นพลาสติก และถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม แต่สินค้าอันดับ 1 เวลานี้ คือดอกไม้เกล็ดปลาส่วนใหญ่ทำเป็นดอกกุหลาบ ซึ่งเป็นที่นิยมในช่วงเทศกาลแห่งความรัก โดยขายส่งราคาดอกละ 18 บาท ขายปลีก 25 บาท มีขายที่ร้านของขวัญ และร้านค้าที่พอรู้จักในตัวจังหวัด

นอกจากนี้ ประธานยังรับเป็นวิทยากรสอนการทำดอกไม้ประดิษฐ์ให้แก่ กศน. สำนักงานแรงงานจังหวัด โรงเรียนบ้านบ่อแสน และอีกหลายโรงเรียน เพื่อส่งต่อความรู้ไปยังเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีวิชาติดตัวเพิ่มเติม

เห็นความสวยงามของดอกไม้แล้วก็ทั้งทั้งสองชวนให้เราลองทำดู แต่มือของเราดูไม่พริ้วไปตามตัวอย่างแม่แต่่น้อย เรียกว่าแพ้ตั้งแต่ยังไม่ขึ้นชกเลย...

คนเลี้ยงหอย

ปลายทางต่อมาของเราอยู่ที่บ้านท่าไทร หมู่ที่ 7 ที่นี่เป็นหมู่บ้านขนาดย่อมที่ชาวบ้านเกือบ 100 เเปอร์เซ็นต์ ยังชีพด้วยการเลี้ยงหอยนางรม

ผดุงกหนักตอนที่เรามาถึง แต่ **อำนาจ อาดผล** ประธานแหล่งเรียนรู้และที่ปรึกษากลุ่มเลี้ยงหอยนางรมก็มารอเราท่ามกลางสายฝน

อาชีพเลี้ยงหอยนางรมมีมานานแล้ว เริ่มแรกเป็นแบบต่างคนต่างทำ แต่ภายหลังเกิดปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางกดราคา คนในพื้นที่จึงหันมาพูดคุยกันอย่างจริงจังเพื่อหาวิธีแก้ไข ประจวบกับในปี 2553 มีงบประมาณจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน หรือ SML เข้ามา สำหรับหมู่ที่ 7 ได้รับเงินมาทั้งสิ้น 200,000 บาท โดย 120,000 บาทนำมาใช้เพาะพันธุ์หอยนางรมที่แม่น้ำท่าไทรซึ่งอยู่ติดกับหมู่บ้าน และส่วนที่เหลือนำไปพัฒนาพันธุ์หอยที่เกาะเคียม เพราะน้ำที่เกาะเคียมไหลดีกว่าท่าไทร ทำให้เนื้อของหอยออกมาขาวกว่า

ส่วนวิธีการเลี้ยงหอยมีอยู่ 2 แบบ แบบแรกคือใช้ยางมอดอร์ไฮด์เป็นตัวล่อ โดยนำยางมาตัดแบ่งซีก นำไม้มาปักที่ยางแล้วจุ่มลงไปใต้น้ำ เมื่อหอยมาติดกับตัวยางให้เลี้ยงไว้ 7 เดือน จากนั้นนำปูนซีเมนต์มาประกบหอยเป็นคู่ๆ แล้วร้อยเป็นพวง พวงหนึ่งมีหอย 7 คู่ อีกแบบคือเลี้ยงในกระชัง ปีหนึ่งเลี้ยง 3 รอบ รอบละ 20,000 ตัว จุดเด่นของการเลี้ยงแบบนี้อยู่ที่ได้ผลผลิตเร็ว ประมาณ 3 เดือนก็เก็บได้แล้ว ที่สำคัญคือเนื้อหอยดีกว่า แล้วยังไม่ต้องดูแลเป็นพิเศษ

"หลังจากเก็บแล้วมีพ่อค้าจากภูเก็ตกระบี่ และพังงามารับซื้อ โดยต้นทุนตัวหนึ่งประมาณ 5 บาท นำไปขายในราคาตัวละ 7-10 บาท แต่ถ้าไปถึงปลายทางผู้บริโภคจริงๆ ราคาสูงขึ้นไปถึงตัวละ 25 บาทแล้ว" อำนวนวยว่า

นอกจากนี้ เขายังบอกอีกว่า ข้อพึงระวังที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเลี้ยงหอยนางรมคือหอยนางรมชอบน้ำเค็มและตายถ้าอยู่ในน้ำจืด ทำให้ในช่วงหน้าฝนตั้งแต่เดือน

อำนวย อาดผล

พฤษภาคม ชาวบ้านส่วนหนึ่งตัดสินใจเทขาย แล้วหยุดยาวจนถึงเดือนตุลาคม เนื่องจากพื้นที่ทำไร่เป็นป่าชายเลนซึ่งเป็นน้ำกร่อย เวลาฝนตกสัดส่วนของน้ำจืดจึงมากกว่าน้ำเค็ม เราถึงบางอ้อขึ้นมาทันที และรู้สึกเสียดายเล็กน้อยที่ตอนนี้ไม่มีหอยนางรมให้ลองชิม

กลุ่มของอำนวยมีราว 80 คน โดยกลุ่มเลี้ยงหอยควบคุมไปกับการออมสัจจะ สมาชิกแต่ละคนต้องออมขั้นต่ำ 30 บาทต่อเดือน เพื่อนำเงินออมนี้ไปใช้เป็นทุนในการซื้อหอยนางรมและใช้จ่ายอื่นๆ ปัจจุบันมีคณะกรรมการของกลุ่ม ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เทรย์ญิก เลขาฯ การ และ

กรรมการอื่นๆ รวม 7 คน ซึ่งทำงานแบบจิตอาสา ทำหน้าที่ช่วยดูแลจัดการเรื่องต่างๆ ตั้งแต่เอาหอยไปแขวน ติดต่อขาย พอขายได้จึงหักต้นทุนแล้วนำกำไรมาแบ่งให้สมาชิก ถือเป็น การช่วยเหลือกันในชุมชน โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎของกลุ่มเป็นอย่างดี เพราะตระหนักว่าสุดท้ายแล้ว สิ่งทีลงทุนไปจะย้อนกลับมาสร้างประโยชน์ให้คนในพื้นที่

อำนวยพาเราไปดูสถานที่เลี้ยงหอย เขาว่าตอนนี้ชาวบ้านอยู่ได้ เพราะมีหอยอยู่ที่เกาะเคียม และยังไปรบบอกอีกว่า เตี้ยว่าจะไปเอามาฝากให้เราลองชิมดู เราชี้ถึงกับอึ้งกับปริ...

คนเลี้ยงแพะ

จากคนที่เลี้ยงแพะแบบลองผิดลองถูก จนพลาดทำแพะตายหมดคอก มาวันนี้ **สมทรง หัสนิย์** ได้กลายเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่มเลี้ยงแพะบ่อแสน ซึ่งเป็นธุรกิจที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวบ้านนับร้อยครัวเรือน

“สมัยก่อนผมอยู่กับชาวพุทธ ผมชอบหมามากเป็นพิเศษ แต่พอขึ้น ป.3 เริ่มไปเก็บลูกยาง เพิ่งรู้ว่าคนมุสลิมเลี้ยงหมาไม่ได้ ผมเลยเปลี่ยนจากหมาเป็นแพะแทน ตั้งแต่นั้นมาเริ่มเก็บลูกยางหาเงินทีละเล็กละน้อยจนสามารถซื้อแพะตัวแรกได้ ราคา 400 บาท เจ้าของแพะบอกว่าแพะอยู่ภูเขาให้ไปจับเอง ปรากฏว่าจับได้ตัวหนึ่ง อายุประมาณ 10 ขวบ เหลือตัวสุดท้าย เจ้าของเขาลดราคาให้เหลือ 370 บาท เลี้ยงมาเรื่อยๆ ปรากฏว่าเพิ่งรู้ว่ามันท้อง พอคลอดเสร็จแม่ตาย ส่วนลูกอยู่ได้อีกแค่ 3 วัน ตอนนั้นเสียใจมาก เลยเอาแพะห่อผ้าขาวผึง พร้อมทองคัมภีร์เพื่อสวดส่งวิญญาณให้ด้วย” สมทรงเล่า

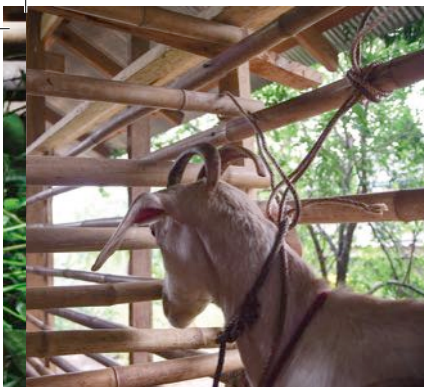
หลังจากนั้นสมทรงไม่ได้ข้องเกี่ยวกับ การเลี้ยงแพะไปเป็นสิบปี จนกระทั่งเรียนจบเมื่อปี 2550 เขากลับมาอยู่ที่บ้านและหวน

นึกถึงช่วงที่เลี้ยงแพะ ทั้งยังคิดว่าอาชีพเลี้ยงแพะเริ่มหายไปจากชุมชนแล้วและอยากลงทุนอีกสักครั้ง พอรวบรวมเงินได้ประมาณ 30,000 บาท จึงซื้อแพะมาเลี้ยง 12 ตัว เลี้ยงได้ไม่นานปรากฏว่าแพะเป็นโรคปากเท้าเปื่อยป่วยติดต่อกัน ทางปศุสัตว์แนะนำให้ฉีดยา แต่ด้วยความที่ไม่มีความรู้จริง ทำให้แพะมาแพะเลยตายหมดทั้งคอก

บทเรียนดังกล่าวทำให้สมทรงตระหนักว่า ถ้าอยากเลี้ยงแพะต้องมีความรู้ พอดีกับที่ทางปศุสัตว์อำเภอประกาศชักชวนให้กลุ่มเลี้ยงแพะในพื้นที่ไปเรียนรู้ ตั้งแต่การทำคอกแพะ ให้อาหาร ให้น้ำ ถ่ายพยาธิ จำแนกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ขยายพันธุ์ และอื่นๆ สมทรงจึงรีบฉวยโอกาสนั้นไปตักดวงความรู้

ต่อมาชาวบ้านร่วมกันตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นในพื้นที่ มีการเก็บค่าสมัครคนละ 100 บาท และทำบัตรสมาชิก โดยประชุมกันที่ศาลา บ้านคลองบ่อแสน หมู่ที่ 3 เพื่อระดมความคิดเห็นปรึกษาหารือว่าที่ผ่านมาใครมีปัญหอะไรบ้าง พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการ ตลอดจนเชิญปศุสัตว์อำเภอมาให้ความรู้และรับหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง

ส่วนที่มาของแพะ สมาชิกทั้ง 10 กว่าคนต่างมีแพะอยู่ในครอบครองแล้ว เว้นแต่สมทรงคนเดียว คนที่มีแพะจำนวนมากใจดีให้มา 3 ตัว สมทรงจึงได้กลับมาเลี้ยงแพะและนำความรู้จากปศุสัตว์มาใช้ปรับปรุงวิธีการเลี้ยงของตนเอง เช่น จากที่เคยเลี้ยงแพะโดยผูกไว้กับเสา ทำให้แพะเครียด ก็เปลี่ยนมาทำคอกให้อยู่แทน

เมื่อชาวบ้านเริ่มเลี้ยงแพะเป็น ปราบกฏว่าแพะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดปัญหาล้นตลาด สมทรงซึ่งเป็นประธานกลุ่มจึงรับอาสาไปติดต่อตามร้านมุสลิมและพบว่าร้านเหล่านี้มีความต้องการสูง จากนั้นเขาเริ่มติดป้ายประกาศในพื้นที่บ้านของตนเอง เพื่อโฆษณาว่าที่นี่เป็นศูนย์กลางในการขายแพะของกลุ่มบ่อแสน ทำให้มีลูกค้าโทรเข้ามาอย่างต่อเนื่อง โดยสมทรงรับหน้าที่เป็นคนกลางช่วยประสานระหว่างเจ้าของแพะกับผู้ซื้อ

“เริ่มจากเจ้าของแพะมาแจ้งข้อมูลให้ผมบันทึกไว้ว่า แพะที่ต้องการขายอายุเท่าไร น้ำหนักแค่ไหน เมื่อมีผู้ซื้อมาติดต่อก็เทียบกับความ ต้องการ หรือต่อรองดูว่าเรามีแบบนี้ โดยจะพิจารณาแพะของสมาชิกกลุ่มก่อน หากตรงตามความต้องการก็ขาย กิโลกรัมละ 150 บาท แต่ถ้าแพะไม่สมบูรณ์ก็ลดเหลือ

ประมาณ กิโลกรัมละ 100-120 บาท ซึ่งผมได้ดำเนินการกิโลกรัมละ 10 บาท รายได้ส่วนที่เหลือส่งคืนแก่เจ้าของ โดยหักไว้ 20 บาทต่อตัว เพื่อเข้ากองกลางสำหรับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น ทุนการศึกษา ค่าตายหย่าในกูโบร์ และบริจาคอื่น ๆ” สมทรงสาธยาย

นอกจากการขายแบบตัวแล้ว ยังมีการขายแบบชำแหละเนื้อ ส่วนใหญ่เป็นแพะพอพันธุ์แม่พันธุ์ตัวใหญ่ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้ว โดยสมทรงรับซื้อมาแล้วชำแหละขาย กิโลกรัมละ 350 บาท

ปัจจุบันกลุ่มแพะบ่อแสนมีสมาชิกประมาณ 40 คน มีแพะมากกว่า 1,000 ตัว สมทรงจึงส่งเสริมให้สมาชิกเลี้ยงแพะนมมากขึ้น เพื่อผลักดันนมแพะเป็นสินค้าโอท็อปของพื้นที่ รวมถึงสอนการเลี้ยงแพะแก่เด็กในโรงเรียนสอนศาสนาช่วงเย็น เพื่อสร้างทักษะอาชีพและปลูกฝังความรับผิดชอบ

ความตั้งใจจริงของสมทรงทำให้วันนี้พื้นที่บ่อแสนถือเป็นต้นแบบหนึ่งของกระบวนการจัดการเลี้ยงแพะที่ได้ผลดีเกินคาด และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้คนในพื้นที่อื่นๆ มีอาชีพที่ยั่งยืนต่อไป...

สหกรณ์สวนยาง

การปลูกยางพาราเป็นอาชีพที่อยู่คู่คนได้มานานแสนนาน เช่นเดียวกับระบบพ่อค้าคนกลางที่อยู่คู่ชาวสวนยางมานานและกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาด้วยเหตุนี้ สหกรณ์เล็กๆ จึงถือกำเนิดขึ้นเพื่อเป็นปากเสียงให้พี่น้องประชาชนในพื้นที่และลดทอนบทบาทของนายทุน

สุรสิทธิ์ ทัศนี หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันดีในชื่อ บังโหยบ ประธานสหกรณ์กองทุนสวนยาง หมู่ที่ 3 ตำบลบ่อแสน และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ จังหวัดพังงา เล่าให้ฟังว่า แต่เดิมที่นี่เป็นกลุ่มรวบรวมยางแผ่นดิบรมควันของคนหมู่ที่ 3 บ้านคลองบ่อแสน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2525 จนกระทั่งปี 2538

รัฐบาลส่งเสริมให้จัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยางขึ้น โดยให้งบประมาณจัดสร้างโรงรมยางในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเปลี่ยนยางแผ่นดิบมาเป็นน้ำยางสด พร้อมกับส่งเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาช่วยพัฒนากลุ่มและให้ความรู้เรื่องสหกรณ์

“เดิมตอนเป็นกลุ่มเราไม่ทำบัญชี แต่ทาง

กรมส่งเสริมฯ เขาเห็นว่าเรามีเงินหมุนเวียนในกลุ่มเยอะ น่าจะทำให้เป็นระบบ เพราะสหกรณ์มีกฎหมายรองรับ ส่วนระบบกลุ่มนั้นใครเอาเงินไปก็ฟ้องไม่ได้ ที่สำคัญตามข้อบังคับแล้ว การจะบริหารโรงรมยางได้ ต้องทำเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง ทำในนามกลุ่มไม่ได้” บังโหยบอธิบาย

ด้วยเหตุนี้ ชาวบ้านจึงค่อยๆ ศึกษาข้อบังคับในการจัดตั้งสหกรณ์ แล้วเริ่มเปิดขายหุ้น หุ้นละ 10 บาท โดยสมาชิกคนหนึ่งต้องซื้อไม่ต่ำกว่า 20 หุ้น แต่ซื้อได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของหุ้นรวมทั้งหมด เริ่มแรกมีสมาชิกทั้งสิ้น 45 คน เกือบทั้งหมดเป็นคนของหมู่ที่ 3 และบางส่วนมาจากหมู่ที่ 1

เมื่อจดทะเบียนเรียบร้อยจึงเรียกประชุมสมาชิก เพื่อเลือกคณะกรรมการมาทำหน้าที่ดูแลโรงรมยางและรับซื้อน้ำยางสำหรับต่อยอดเป็นยางรมควัน ซึ่งจุดเด่นของสหกรณ์แห่งนี้อยู่ที่การรับซื้อน้ำยางจากสมาชิกในราคาสูงกว่าตลาด เพื่อถ่วงดุลพ่อค้าคนกลางไม่ให้เอาเปรียบ และทำให้ราคายางเฉลี่ยสูงขึ้น โดยไม่ต้องหวังพึ่งหน่วยงานภายนอกเพียงอย่างเดียว

การดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้ระบบพ่อค้าคนกลางลดจำนวนลงเรื่อยๆ จนปัจจุบันเหลือเพียง 1-2 ราย ขณะเดียวกันเมื่อสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ชาวสวนยางก็สามารถหยุดยื่นอยู่ได้แม้ในช่วงที่ราคายางตกต่ำมากๆ โดยราคายางอิงกับราคาตลาดกลางยางพาราขนาดใหญ่ ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ที่ตลาดกลางไม่เปิด ใช้ข้อมูลของวันศุกร์เป็นฐาน โดยวันหนึ่งมีการซื้อขายไม่ต่ำกว่า 3,000 กิโลกรัม

สรสิทธิ์ หัตถ์

สหกรณ์กองทุนสวนยางนี้มีสมาชิกทั้งสิ้น 181 คน จากทั้ง 8 ตำบล ต่อมาขยายการรับสมาชิกไปสู่ระดับอำเภอ ตามข้อบังคับปี 2555 โดยเปิดให้คนจากอำเภอทับปุดและอำเภอเมืองพังงาสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ด้วย

สำหรับปัญหาที่พบในการทำงานสหกรณ์คือ ทักษะบางอย่างไม่ใช่ความถนัดของชาวบ้าน อาทิ การทำบัญชี ซึ่งทุกกระบวนการต้องลงบันทึกและมีใบเสร็จเป็นหลักฐาน แม้มีเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาแนะนำ แต่ยังทำแบบผิดบ้างถูกบ้าง ภายหลังจึงจ้างเจ้าหน้าที่บัญชีมารับผิดชอบโดยตรง

“เราจัดสรรผลกำไรคืนแก่สมาชิกตามที่กฎหมายกำหนดทุกประการ เช่น กำหนดให้ปันผลตามหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 10 สหกรณ์ปันให้เต็มจำนวน อย่งปีที่แล้วปิดยอดไปเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 สหกรณ์มีกำไร 380,000 บาท จึงปันคืนค่าหุ้น 38,000

บาท ส่วนต่อมาก็คือเฉลี่ยคืนตามยอดขาย ซึ่งในปีนี้คณะกรรมการมีมติให้เฉลี่ยคืนก็โลกรั้มละ 1 บาท และยังมีกรมทบทุนด้านสาธารณสุขประโยชน์ พัฒนาสหกรณ์ อดหนุนเรื่องศาสนา ตลอดจนเป็นค่าสวัสดิการเมื่อสมาชิกเข้าโรงพยาบาล โดยนำใบเสร็จมาเบิกได้ครั้งละ 500 บาท ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี” บังโฮยบเล่า

นอกจากการแปรรูปยางแผ่นดิบเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์แล้ว ทางสหกรณ์ยังมีแผนจะผลิตยางก้อนถ้วยเพื่อนำไปแปรรูปเป็นยางเครป สำหรับทำรองเท้าหรือล้อ อีกทั้งยางคอมพาวนด์ ที่ใช้ทำพื้นสนามกีฬาหรือพื้นสระว่ายน้ำ ซึ่งอยู่ระหว่างจัดซื้อเครื่องจักรและขยายพื้นที่โรงงาน นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงงานทำปุ๋ย เพื่อจำหน่ายปุ๋ยดีให้แก่คนทั้งอำเภอ โดยสามารถผลิตปุ๋ยได้ถึง 400 ตันภายใน 3 เดือน และเงินที่ได้จากการทำปุ๋ยนี้ นำไปรวมกับเงินค่าบริหารจัดการยางพารา

ปัจจุบันสหกรณ์ฯ มีคนงานทั้งหมด 8 คน เป็นพนักงานทำยาง 4 คน ทำปุ๋ย 3 คน และทำบัญชีอีก 1 คน ซึ่งคนงานทั้งหมด ยกเว้นพนักงานบัญชี ได้รับค่าจ้างจากส่วนแบ่งการทำงาน คือคนทำยางได้รับเงินกิโลกรัมละ 2.50 บาท โดยสหกรณ์จ่ายเต็มที่ให้คนงานไปหารแบ่งกันเอง ส่วนค่าทำปุ๋ย สหกรณ์ให้กระสอบละ 20 บาท วันหนึ่งทำได้ประมาณ 30-40 กระสอบ

เราถามบังโฮยบว่า ราคาขายวันนี้ไม่ตีมีคนเลิกทำไปบ้างไหม บังว่าคนได้มีชีวิตผูกพันกับยาง ได้น้อยลงก็ทำ รอวันที่ขาดทุนเท่านั้นแหละ ถึงจะเลิก...

โรงน้ำดื่มบ้านนา

ในการลงประชามติของชาวหมู่ที่ 1 บ้านนา เรื่องการจัดสรรงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน หรือ SML ที่ได้รับมาเมื่อ 25 กรกฎาคม 2548 จำนวน 300.000 บาท ผลปรากฏว่า ชาวบ้านต่างยกมือสนับสนุนให้จัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่ม จนเป็นที่มาของ 'น้ำดื่มบ้านนา' ยี่ห้อดังประจำตำบลบ่อแสน ซึ่งมียอดผลิตวันละหลายหมื่นลิตร

ธรรมศักดิ์ จันทร์ต ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ในฐานะประธานโรงน้ำดื่มเล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนไม่มีบริการน้ำดื่มในพื้นที่ ทำให้การหาน้ำดื่มเป็นเรื่องลำบากมาก ร้านอาหารหรือร้านขายของชำต้องสั่งน้ำจากข้างนอกเข้ามา ขณะที่บางคนใช้วิธีชุดบ่อเพื่อให้มีน้ำบริโภคหมุนเวียนต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อได้รับงบจากโครงการ SML พวกเขาจึงตั้งกองทุนและเปิดขายหุ้นหุ้นละ 10 บาท คนหนึ่งซื้อได้ไม่เกิน 100 หุ้น ทำให้ได้เงินมาเพิ่มอีก 200.000 กว่าบาท

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงเรือนและซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ส่วนบ่อน้ำ พยายามหาบ่อที่ดีที่สุด โดยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเจ้าของที่เป็นอย่างดี

ในช่วงแรก โรงงานแห่งนี้ผลิตเฉพาะน้ำดื่มแบบถัง 20 ลิตร เพื่อส่งไปขายตามร้านค้าต่างๆ ในราคาลังละ 9 บาท ถ้ามารับเองลดเหลือ 6 บาท ส่วนร้านที่มาซื้อมักนำไปขายต่อในราคา 10-12 บาท

"ตอนนั้น ผมออกไปตั้งสินค้าตามร้านต่างๆ คือยอมสละถึงนั้นแหละ ไปวางขายโดยไม่คิดเงิน เพราะอยากโฆษณาสินค้าของหมู่บ้าน พอเราออกไปแบบนั้น เอกชนที่เคยส่งสินค้าให้ร้านมาตลอดก็หลีกทางให้ จนเราลืมตาอ้าปากได้ ส่วนเรื่องการขนส่ง ตอนแรกเราใช้บริการรถพ่วงของเอกชน โดยเราให้ส่วนแบ่งเขาไปเลย เช่น น้ำดื่มราคา 9 บาท ได้กำไร 3 บาท คนส่งแบ่งกำไรไปส่วนนี้่งพอปีที่ 4 เราถึงซื้อรถพ่วงอีกคันมาใช้แทน

กิตติศักดิ์ โบบทอง

ธรรมศักดิ์ จันทรส

แล้วจ้างคนส่ง 2 คน สำหรับขับรถคนหนึ่ง และช่วยยกน้ำอีกคนหนึ่ง โดยเราจ่ายให้เป็นเงินเดือนแทน ไม่ได้ตัดกำไรให้เหมือนเมื่อก่อนแล้ว” ประธานโรงน้ำดื่มอธิบาย

ขณะเดียวกัน ทางโรงน้ำดื่มยังติดต่อไปที่สาธารณสุขจังหวัด เพื่อขอตราสัญลักษณ์ อย. ซึ่งเป็นการรับประกันความสะอาดของน้ำดื่ม โดยกระทรวงส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบโรงงานปีละ 2-3 ครั้ง

น้ำดื่มบ้านนาได้รับความนิยมจากชาวบ้านอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงานศพ หรืองานหลวง ต่างใช้บริการของที่นี่ และเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ทางโรงงานจึงเริ่มใช้บรรจุภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้น ทั้งขวดขุ่นและขวดใส ขนาด 800 มิลลิลิตร โดยขวดขุ่นขายยกโหล โหลละ 36 บาท ส่วนขวดใสขายโหลละ 54 บาท

แม้ว่าราคาของน้ำดื่มบ้านนาจะสูงกว่าน้ำดื่มยี่ห้ออื่นในท้องตลาด แต่ชาวบ้านเต็มใจ

อุดหนุนผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพราะโรงผลิตน้ำดื่มแห่งนี้เกิดจากงบประมาณของรัฐและการระดมทุนของประชาชน ทำให้เงินที่เสียไปย้อนกลับมาสร้างประโยชน์ให้พวกเขาในรูปแบบสวัสดิการต่างๆ เช่น ถ้าสมาชิกเจ็บป่วย โรงน้ำดื่มจ่ายให้ปีละ 300 บาทต่อครั้งต่อครัวเรือน รวมทั้งมีการปันผลหุ้นคืนครั้งละ 1 บาทต่อหุ้น นอกจากนี้ ทางหมู่บ้านยังจัดสรรหุ้นพิเศษให้ครัวเรือนละ 2 หุ้น ซึ่งจะได้รับส่วนแบ่งเมื่อถึงงานประชุมประจำปี

ส่วนการขยายงาน นอกจากขยายโรงเรือนเพิ่มเติมและซื้ออุปกรณ์ โดยเฉพาะถังน้ำ ซึ่งมีหมุนเวียนมากกว่า 500 ถัง เพราะต้องผลิตน้ำเฉลี่ยวันละ 250 ถัง เพื่อรองรับความต้องการของร้านค้าทั่วตำบล ทางโรงงานยังเปิดให้ซื้อหุ้นทุกปี โดยใช้กฎเดิมคือคนหนึ่งถือได้ไม่เกิน 100 หุ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงผลิตน้ำต่อไป...

สวัสดิการดีๆ ที่เรามีให้กับ

Welfare

ความที่ตำบลบ่อแสนเป็นชุมชนอิสลาม ทำให้วิธีการจัดสวัสดิการของที่นี่แตกต่างออกไป ถือเป็น การเปิดโลกใหม่ให้เรา ในฐานะที่ได้อยู่ร่วมผืนแผ่นดินเดียวกัน โดยจุดหมายปลายทางของเรามีด้วยกัน 3 ที่ แต่แล้วการเดินทางนั้นได้แสดงมนต์เสน่ห์ของมันออกมา เมื่อเราได้พบกับเรื่องราวใหม่ๆ จนเป็นที่มาของปลายทางแห่งที่ 4...

กองทุนตรีปิยะหัชอิสลามียะห์

โรงเรียนตรีปิยะหือสลามียะห์ตั้งอยู่กลาง
วงล้อมของเขา และยิ่งในช่วงที่ฝนตก
ใหม่หมดเช่นนี้ เราพบกับความงดงาม
ที่สะกดสายตาและความรู้สึก โรงเรียนแห่งนี้
ตั้งอยู่ที่บ้านคลองบ่อแสน หมู่ที่ 3 โดยเรา
มาที่นี่ เพื่อเรียนรู้กิจกรรมการออม ซึ่งเกิดจาก
ความร่วมมือของครู นักเรียน และคนในชุมชน

ทำให้กองทุนที่เริ่มต้นจากเงินเพียงไม่กี่บาท
ค่อยๆ เติบโตขึ้นจนมีเงินฝากเป็นหลักล้าน

เราเดินเข้าไปยังห้องทำการกองทุนฯ
พบ **อารี ประสารการ** เจ้าหน้าที่ประจำ
กองทุนร่อยก่อนแล้ว ลักพักก็มีกาแฟยก
เลิรฟบนโต๊ะ คนที่นี้ชอบดื่มกาแฟ

พูดคุยกันไปเรื่อยเปื่อยแต่เปื่อยมด้วยสาระ เรารู้ว่ากองทุนโรงเรียนตรีปิยะหรือสละมียะห์ เปิดตัวครั้งแรกเมื่อปี 2545 เพื่อส่งเสริมให้ ครูออมเงินและมีแหล่งเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย สำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็น เช่น รถมอเตอร์ไซด์ คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องใช้ในครัวเรือน

วิธีการคือครูที่เป็นสมาชิกพร้อมใจให้ หักเงินเดือน เดือนละ 200 บาท แล้วนำมา หมุนเวียนยืมกัน เพียงปีเดียวก็มีผู้ทางไปต่อ และขยายฐานสมาชิกไปสู่นักเรียนในโรงเรียน และชาวบ้านหมู่ที่ 3 ด้วยจุดยืนที่เป็นแหล่ง เงินที่เป็นมิตร

ต่อมาในปี 2548 ทางโรงเรียนตัดลินใจ ส่งต่อกองทุนให้ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ แต่ หลังจากเปลี่ยนมือบริหารได้ 4 ปี ปรากฏว่า กองทุนนี้ไปไม่รอด เพราะไม่มีคนทำงาน ขาดสภาพคล่อง สมาชิกจึงทยอยกันถอนเงิน ออกมา จากที่เคยมียอดเงินฝากสูงถึง หลักแสน สุดท้ายเหลือเพียง 3,000 บาท

“ตอนนั้นมีครูสนใจอยากไปตั้งกองทุน ที่บ้านเขา เราเลยยกให้ เพราะอยากให้ เป็น กองทุนของหมู่บ้าน ไม่ใช่มาอยู่ในโรงเรียน แบบนี้ แต่ปรากฏว่าคงทำไม่ค่อยดี แล้วเขา ไม่ค่อยมีเวลาร่างทำตรงนี้ พอชาวบ้านเห็นว่า ไม่ค่อยเวิร์ก คนที่เคยฝากเงินเป็นหมื่นเป็นแสน เริ่มถอน สภาพคล่องเริ่มไม่ดี คณะกรรมการ ชุดแรกที่เป็นคนก่อตั้งเห็นว่า ถ้าปล่อยไป คงเจ๊งแน่นอน เลยดึงกลับมาไว้ที่โรงเรียน มา เชิดเรื่องบัญชีใหม่หมด แล้วระดม (เงินฝาก) เริ่มจากครูอีกครั้ง ตั้งสำนักงานที่เป็นหลัก เป็นฐานภายในโรงเรียนนี้ และตั้งคนเข้ามา ดูแลอย่างเป็นทางการ ในที่สุดชาวบ้านเริ่ม กลับมาฝากเงินกับกองทุนอีกครั้ง” อารีเล่า

ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกทั้งสิ้น 445 คน ส่วนมากเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 3 และบางส่วน มาจากหมู่ที่ 1 โดยมีทุนเรือนหุ้นประมาณ 7-8 ล้านบาท และมีการปันผลทุนเรือนหุ้น ให้แก่สมาชิก ร้อยละ 4.5 เป็นอย่างต่ำ เมื่อถึงวันประชุมสามัญประจำปีที่ตั้งขึ้น ทุกสิ้นเดือนกุมภาพันธ์

ด้วยหลักของศาสนาอิสลามที่ห้ามคิด ดอกเบี้ย ทำให้กองทุนนี้ใช้วิธีให้สินค้าแทน การให้เงินสด เช่น ถ้าสมาชิกต้องการซื้อ เครื่องมือการเกษตร อาทิ เครื่องตัดหญ้า กองทุนจะซื้อให้โดยคิดค่าจัดการรวมเข้าไป เล็กน้อย ทำให้กองทุนพอมีกำไรและไม่ถือ เป็นการคิดดอกเบี้ย แต่ผู้กู้ต้องเป็นสมาชิก ทุนเรือนหุ้นหรือฝากประจำ โดยฝากไม่ต่ำกว่า เดือนละ 200 บาท มาอย่างน้อย 6 เดือน และซื้อสินค้าได้ไม่เกิน 8 เท่าของเงินฝาก ส่วนผู้ที่ฝากออมทรัพย์ แต่ไม่ได้เป็นสมาชิก ทุนเรือนหุ้น จะไม่มีสิทธิ์กู้

“ที่ผ่านมารามิหนี้เสียบ้างเพราะผู้กู้ไม่มี เงินคืน กองทุนพยายามแก้ไขปัญหาแบบ ประณีประนอม เช่น มีหนังสือทวงหนี้ มี เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ แต่ไม่ถึงขั้นดำเนินคดี เพราะก่อนเป็นสมาชิกต้องมีการตรวจสอบกัน และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนที่กรรมการ กองทุนรู้นิสัยใจคอดีอยู่แล้ว” เจ้าหน้าที่ประจำ กองทุนกล่าว

เราว่ารูปแบบของกองทุนน่าสนใจดี ผิดแผกแตกต่างไปจากที่เคยรู้มา ก่อนจาก อารียังทิ้งท้ายด้วยอีกว่า กองทุนนี้เป็นที่พึ่ง ยามยากของคนที่นี่ได้ และชาวบ้านส่วนใหญ่ ก็เป็นผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียนนี้แหละ...

ภาพกิจ หมู่ 3

สุริยะ ผลการ

เกิดแก่เจ็บตายเป็นธรรมดาของโลก แต่ไม่ใช่ทุกคนรอบครัวที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอจัดงานศพ ด้วยเหตุนี้ มัสยิดนูร์อัลอักษณีย์ แห่ง หมู่ที่ 3 บ้านคลองป่อแสน จึงเป็นที่พึ่งของ ชาวบ้านในยามยาก

เราพบกับ สุริยะ ผลการ คณะกรรมการ ประจำมัสยิด ผู้บอกเล่าทำความเข้าใจของกลุ่มฌาปนกิจ หมู่ 3

จุดเริ่มต้นต้องไล่ย้อนกลับไปเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว ตอนนั้นคณะกรรมการชุดก่อตั้ง พิจารณาสภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจ แล้วเห็นว่ายังมีปัญหาอยู่มาก จึงต้องการ แบ่งเบาภาระของครอบครัวที่มีผู้เสียชีวิต โดย รับหน้าที่ตั้งแต่ช่วยกระจายข่าว เนื่องจากต้อง รอให้ญาติพี่น้องมาพร้อมกันและจัดการ พิธีศพให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง ทั้งยังช่วย จัดเลี้ยง ดูแลแขกเหรื่อ ตลอดจนช่วยจัดการ ห่อศพด้วยผ้าขาว และเคลื่อนย้ายศพมาที่ มัสยิด เพื่อให้ญาติพี่น้องได้ละหมาดแสดงความเคารพ ก่อนนำศพไปฝังที่กุโบร์

ทั้งนี้ในส่วนของเงินที่ใช้จัดพิธีศพ ได้มา จากการสมทบทุนของสมาชิก เมื่อมีผู้เสียชีวิต จะเก็บเงินครอบครัวละ 20 บาท แต่ภายหลัง เก็บเพิ่มเป็น 50 บาท ทำให้เวลานี้มีเงิน ประมาณหนึ่งหมื่นกว่าบาทต่อศพ และมัสยิด เป็นผู้ดูแลเรื่องเงิน ส่วนวิธีการเก็บเงิน เมื่อก่อนสุริยะเป็นผู้เดินเก็บตามบ้าน แต่เพื่อ ประหยัดเวลา ปัจจุบันจึงให้สมาชิกมาจ่าย ที่บ้านของผู้เสียชีวิต

กลุ่มฌาปนกิจมีสมาชิก 245 ครัวเรือน ส่วนมากอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 ขณะที่สมาชิก จากหมู่อื่นๆ มักเป็นญาติพี่น้องของคนในพื้นที่ โดยต้องมีผู้รับรองจากหมู่ที่ 3 จึงได้รับการอนุมัติให้เข้าเป็นสมาชิก และในกรณีที่ สมาชิกจากหมู่อื่นไม่จ่ายเงินสมทบ ผู้รับรอง ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

“ที่ผ่านมาเราไม่มีปัญหาเรื่องคนไม่จ่ายเงินนะ เพราะจิตสำนึกของคนมุสลิม เขานิยมนำเงินไปทำบุญในส่วนนั้นไปเลย” สุริยะกล่าวทิ้งท้าย...

ชมรมผู้สูงอายุ

ความน่าเป็นห่วงอย่างหนึ่งของสังคมชนบท คือเรื่องผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ติดบ้าน สุ่มเสี่ยงที่จะเกิดภาวะซึมเศร้า และที่ตำบลบ่อแสนนี้เอง พวกเขาตระหนักเรื่องนี้มานานแล้ว โดยมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงวัยในชุมชน และนำไปสู่การตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นในปี 2535

อะหมาดพาเรามาพบกับ **ลุงสว่าง** **ประสารการ** กรรมการชมรมผู้สูงอายุ โดยลุงสว่างเป็นกรรมการในยุคหลัง จึงเล่าเรื่องราวได้พอสังเขป

ปัจจุบันสมาชิกชมรมมี 2 แบบ ได้แก่ สมาชิกสมทบ อายุตั้งแต่ 55-60 ปี และสมาชิกสามัญ อายุ 60 ปีขึ้นไป หน้าที่หลักของชมรม คือการช่วยจัดงานวันฮารีรายอ ซึ่งถือเป็นวันรื่นเริงประจำปี ชาวมุสลิมที่จากบ้านไปนานจะกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนบ้านในวันนี้ เพื่อให้อภัยต่อกัน รวมถึงมาปรึกษาของ และกินข้าวร่วมกัน

“ปีๆ หนึ่งเราจัดงาน 2 ครั้ง ครั้งแรกเรียกว่า อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเชาวาล หรือเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวชหรือวันสิ้นสุดการถือศีลอด ส่วนครั้งที่ 2 เรียกว่าอีดิลอฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือนชุลฮิจญะห์ หรือเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม เป็นการฉลองวันออกฮัจญ์ โดยผู้ที่ไม่ได้ไปร่วมพิธีที่นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จะมาทำบุญร่วมกันที่มัสยิด” ลุงสว่างเล่า

นอกจากนี้ในการมาร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง สมาชิกชมรมจะช่วยกันบริจาคเงินคนละ

ลุงสว่าง ประสารการ

50 บาท เพื่อเป็นทุนในการทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป หรือเมื่อมีงานฉาปนกิจในกลุ่ม สมาชิก จะช่วยสมทบทุนคนละ 50 บาท ด้วยความสมัครใจ เพื่อช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต รวมทั้งมีการกิจตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุในพื้นที่ร่วมกับ อสม. เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเยาวชน โดยเรียโรเงินเพื่อซื้อของเยี่ยมในนามชมรมด้วย

เราถามถึงเรื่องการออกกกำลังกาย ซึ่งลุงสว่างว่า สมาชิกมีการรวมกลุ่มรำไม้พลองเดิน และการนวดฝ่าเท้าด้วยตนเอง โดยใช้กะลามะพร้าว

ล่าสุดชมรมผู้สูงอายุมีโครงการผลิตกระปุกความดีเพื่อเด็กกำพร้า โดยนำกระปุกไปตั้งไว้ตามจุดต่างๆ ทั่วชุมชน เพื่อเชิญชวนผู้คนให้บริจาคเงินช่วยเหลือเด็กยากจนและเด็กกำพร้า ซึ่งอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของมูลนิธิอันตามันเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า โดยที่ผ่านมีผู้ร่วมบริจาคจนเต็มไปแล้วหลายสิบกระปุก...

อันตามันเพื่อเด็กกำพร้า

เหตุการณ์สีนามิ นอกจากเป็น
โศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ที่คร่าชีวิตของผู้คน
มากมายในช่วงพริบตาแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อ
ต่อผู้รอดชีวิต โดยเฉพาะเด็กที่ต้องสูญเสีย
ครอบครัวไปในเหตุการณ์ครั้งนั้น

มูลนิธิอานามันเพื่อการศึกษาและเด็ก
กำพร้า จึงถือกำเนิดขึ้นเมื่อปี 2548 จาก
แนวคิดของ สว่าง ประสภารการ แกนนากลุ่ม
ผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งต้องการช่วยเหลือเด็ก
เหล่านี้

สุภาพ ประสาทการ

“ตอนนั้นผมไปช่วยเหลือกลุ่มผู้ประสบภัย
 สึนามิ มีแขกเวตมาถามว่าอยากช่วยเหลือ
 เด็กกำพร้าไหม ใจเราอยากช่วย แต่ไม่รู้จะ
 ช่วยยังไงดี เลยเก็บข้อมูล เอาหลักฐาน
 เด็กกำพร้าที่มีส่งไปให้ทางคูเวต และทาง
 ซาอุดีอาระเบียช่วยดู ปรากฏว่าทั้ง 2 ประเทศ
 สนใจอยากช่วยเหลือ แต่การช่วยเหลือต้องทำ
 ผ่านมูลนิธิ ผมเลยไปติดต่อมูลนิธิแห่งหนึ่ง
 ที่กรุงเทพฯ ให้ทำหน้าที่คอยประสานงาน โดย
 เริ่มจากหาที่ดินก่อน สุดท้ายหาไม่ได้ ผมเลย
 เอาที่ดินของตัวเองจำนวน 4 ไร่ ไปบริจาค
 โดยโอนให้มูลนิธินี้ เพื่อให้ทางซาอุดีอาระเบีย
 โอนเงินเข้ามาช่วยดำเนินการสร้างอาคาร
 ระหว่างนั้นผมดำเนินการก่อตั้งมูลนิธิ
 อันดามันฯ ขึ้นมา โดยไปขอยืมเงินจากที่ต่างๆ
 ได้ 200,000 บาท ใช้เวลาประมาณ 3-4

เดือน ก็สร้างสำเร็จ ทางมูลนิธิที่กรุงเทพฯ
 เลยโอนที่ดินกลับมายังมูลนิธิของเรา ให้เรา
 เป็นผู้ดำเนินการเต็มรูปแบบ” ลุงสว่างเล่า
 ความเป็นมาอย่างละเอียด

มูลนิธิแห่งนี้ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้ง
 อย่างเป็นทางการเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2550
 เริ่มแรกมีเด็กอยู่ในความดูแล 8-9 คน โดย
 ส่วนใหญ่มาจากนอกพื้นที่ แต่ทั้งนี้ เด็กกำพร้า
 ตามความหมายของศาสนาอิสลาม หมายถึง
 เด็กที่ไม่มีพ่อ ดังนั้นเด็กที่มาอยู่ที่นี้ จึงเป็นเด็ก
 ที่เสียทั้งพ่อและแม่ หรือเป็นเด็กที่เสียพ่อ

ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายอื่นๆ ยังมีการสมทบ
 ทุนจากผู้คนทั่วไป รวมถึงแม่ของเด็ก โดย
 มีการตั้งกระเป๋าบริจาคไว้ตามจุดต่างๆ
 ทั่วทั้งตำบล ทำให้มีเงินมาใช้จ่ายเพิ่มเติม
 เดือนละ 5,000-10,000 บาท

อาจารย์สุวรรณ มังคะลา

อาลี ประสารการ

เรวดี ประสารการ บุตรสาวของสว่าง อธิบายว่า ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งหมด 10 คน อายุตั้งแต่ 10-18 ปี ทางมูลนิธิดูแลทั้งเรื่องความเป็นอยู่และการศึกษา โดยส่งไปเรียนที่โรงเรียนดัดบิยะห์ฯ พร้อมมีค่าอาหารกลางวันคนละ 20 บาท และมีรถรับส่ง

นอกจากการดูแลแบบประจำแล้ว ทางมูลนิธิ ยังให้ทุนการศึกษานอกพื้นที่ ทั้งจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ และนครศรีธรรมราช โดยมีการติดตามเด็กเป็นรายๆ ไป ส่วนใหญ่สนับสนุนเท่ากันหมด แต่อาจเลิกสนับสนุนหากพบว่าเด็กคนไหนไม่ไปเรียนหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม

ต่อมาในปี 2557 คณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ เล็งเห็นว่าการศึกษาในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่มาก และที่ผ่านมายังไม่ค่อย

มีการนำหลักศาสนาเข้ามาเชื่อมโยงกับการศึกษา โดยเฉพาะในเด็กเล็ก จึงทำการจดทะเบียนจัดตั้งเป็น **โรงเรียนฟาฮัดวิทยา** โดยมี **อาจารย์สุวรรณ มังคะลา** รับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ

ผอ.สุวรรณ อธิบายถึงรูปแบบของโรงเรียนที่ต่อยอดขึ้นมาว่า เป็นเหมือนโรงเรียนสามัญทั่วไป แต่เน้นการบูรณาการวิถีชีวิตของชาวมุสลิมผ่านหลักสูตรต่างๆ คือ มีทั้งวิชาทั่วไปและวิชาที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น วิชาเอกภาพ สอนเรื่องความเชื่อความศรัทธา วิชาศาสนบัญญัติ วิชาประวัติศาสตร์ศาสนา และวิชามารยาทจริยธรรม ประกอบกับการฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

"เรามองว่าวิชาสามัญกับศาสนาสามารถหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกันได้ เพราะฉะนั้นเวลา 7 โมงเช้า ครูต้องมาทำงานแล้ว ต้อง

เปิดอัลกุรอานอ่านเพื่อซึมซับในส่วนของวิถีของชีวิต เพราะอัลกุรอานคือธรรมนูญของชีวิต โดยมีการแปลเป็นภาษาไทย ดังนั้นพระเจ้าถึงบอกว่าทุกอย่างต้องเชื่อมโยงกัน อย่างเรื่องอาหาร เราสามารถเรียนทางโลก ด้วยการบอกว่าอาหารแต่ละชนิดมีประโยชน์อะไร แต่ถ้าเราคิดในทางธรรม อาหารทุกอย่างพระเจ้าเป็นผู้ให้ เพราะฉะนั้นลูกต้องอ่านก่อนรับประทาน คือเราเน้นหลักศรัทธาก่อน แล้วทุกอย่างจะตามมาเอง” ผู้อำนวยการกล่าว

นอกจากนี้ **อาลี ประสารการ** ผู้ดูแลฝ่ายการเงินของโรงเรียน ที่มาสมทบภายหลังช่วยเหลือว่า สำหรับงบประมาณที่ใช้บริหารจัดการโรงเรียน ส่วนหนึ่งมาจากการอุดหนุนของรัฐบาล โดยคิดตามรายหัวนักเรียน และจ่ายเป็นรายเดือน แบ่งเป็นค่าเรียน

ค่าแบบเรียน ค่าชุดนักเรียน ค่าอุปกรณ์ ค่ากิจกรรมต่างๆ และค่านม ขณะที่อีกส่วนหนึ่งใช้วิธีเก็บค่าธรรมเนียมาจากผู้ปกครอง เด็กอนุบาลเทอมละ 1,700 บาท และเด็กประถมจำนวน 1,500 บาท

ปัจจุบันโรงเรียนฟาฮัดริทยา มีบุคลากรทั้งหมด 16 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้บริหาร 2 คน และที่เหลือเป็นครู ส่วนนักเรียนมี 189 คน เพิ่มขึ้นจากปีแรกที่มีเพียง 81 คน โดยเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 2 และตั้งใจว่าในอนาคตจะเปิดสอนจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

เราเดินชมโรงเรียนแห่งนี้ แวะพูดคุยกับเด็กๆ ส่วนใหญ่ร้องไห้นหาย แต่ยังมีบางคนที่ยิ้มสู้กล้อง เราเลยได้เก็บความทรงจำดีๆ มาไว้ในรูปของภาพถ่าย เช่นเดียวกับเรื่องราวที่ตรึงอยู่ในความทรงจำ...

การเรียนรู้

Live & Learn

โลกการเรียนรู้ของคนบ่อแสนเกี่ยวพันกับศาสนาอิสลาม ด้วยคนที่นี่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เรามีนัดหมายกับศูนย์ก๊ออาตี และโรงเรียนบ้านบ่อแสน เพื่อไปดูการสอนอ่านพระคัมภีร์ อัลกุรอาน และศิลปะการเล่นพื้นบ้านของจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำสนใจทั้งคู่เลย...

ศูนย์เรียนรู้ปศุสัตว์อินทรีย์

อุบล กิ่งแก้ว

ตอนที่เราไปบ้านทำขนมของประพิม กิ่งแก้ว เราไม่ได้คุยกับเธอเพียงแค่นั้นเดียว แต่เราได้พบกับ **อุบล กิ่งแก้ว** ด้วย เขาเป็นเกษตรกรผู้คร่ำหวอดในการทำเกษตรอินทรีย์ แห่งบ้านไสเสียด หมู่ที่ 2

จุดเริ่มต้นของการทำเกษตรอินทรีย์ มาจากความต้องการกำจัดวัชพืชในสวน ปาล์มน้ำมันของตน เขาจึงทดลองเลี้ยงวัวมา ตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีเกินคาด เพราะไม่เพียงช่วยกำจัดพืชสวนเกินได้เท่านั้น แต่ยังสามารณำมูลของวัวมาแปรรูปเป็นปุ๋ย ได้ด้วย ทำให้เขาประหยัดทั้งแรงและเงิน ในกระเป๋าก็ไปนคราวเดียว

การเลี้ยงวัวนี้ทำให้เขาอุกคิดเรื่องการ เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม เขาเริ่มทดลองเลี้ยง สัตว์หลากหลายชนิด ที่สุดจึงกลายเป็น ปศุสัตว์ผสมผสาน ซึ่งมีตั้งแต่แพะ เป็ด ไก่ ไปจนถึงปลา และเมื่อสัตว์เหล่านี้โตพอ เขา จะนำออกขาย สร้างรายได้หมุนเวียนต่อเนื่อง

“แพะนี้อายุ 6 เดือน ผมส่งขายชำแหละ ได้แล้ว หรืออย่างลูกวัว ลักปีครึ่งก็มีคนมา รับซื้อแล้ว” อุบลยกตัวอย่าง

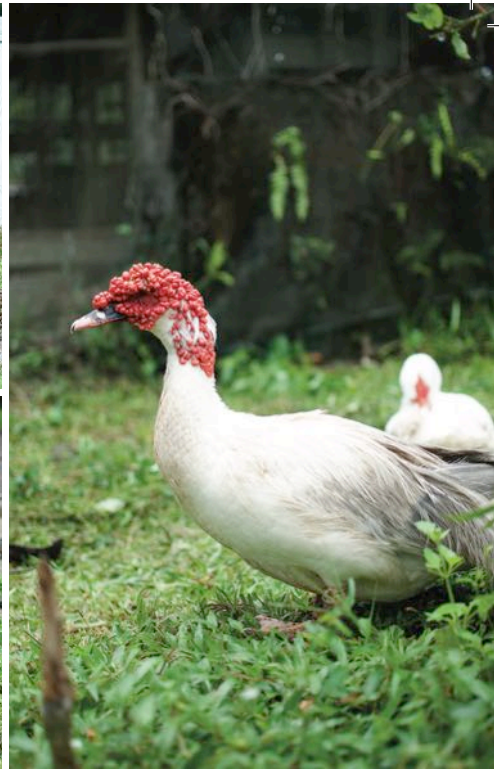
จนวันนี้บ้านหลังเล็กๆ ของเขากลายเป็น สถานที่ที่อุดมไปด้วยความรู้ จนได้รับการ ยกย่องให้เป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงแห่งบ้าน ไสเสียด ซึ่งมีผู้แวะเวียนมาดูงานจากทั้งใน และนอกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู หรือ เพื่อนเกษตรกร

จากชื่อเสียงที่สะท้อนออกไปไกล ในปี 2553 ทางกรมปศุสัตว์ก็เข้ามาสนับสนุนให้ จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ปศุสัตว์อินทรีย์ โดย ช่วยอุดหนุนทั้งเวชภัณฑ์ สังกะสีมุ่งโรงเรียน รวมถึงพันธุ์ลูกเปิดและลูกไก่ เป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้ ทางกรมปศุสัตว์มีข้อตกลงคร่าวๆ ว่า อุบลต้องใช้ความรู้ที่ได้จากการไปอบรมใน หน่วยวิชาการต่างๆ เช่น การอบรมวิชาชีพ เกษตรกรระยะสั้น หลักสูตรการเลี้ยงโคเนื้อ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา

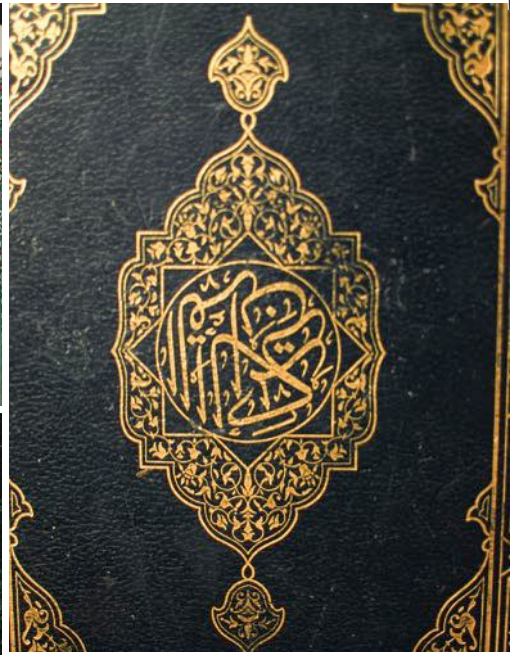

ประกอบกับประสบการณ์ที่สั่งสมมา ในการเป็นวิทยากรเพื่อช่วยผลักดันความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์ไปสู่ชุมชนให้ได้มากที่สุด ซึ่งเขาก็ได้ทำหน้าที่นี้อย่างเต็มที่ ยินดีอธิบายวิธีการเลี้ยงสัตว์ ผสมพันธุ์สัตว์ การใช้ยารักษาโรค ตลอดจนการทำการตลาดแบบไม่หวังวิชา ให้แก่ผู้ที่สนใจ การันตีด้วยรางวัลอาสาสมัครที่ดีเด่น ระดับสำนักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ 8 อันเป็นรางวัลที่กรมปศุสัตว์มอบให้แก่เกษตรกรผู้มีความโดดเด่นด้านการจัดการเลี้ยงสัตว์ในระดับประเทศ

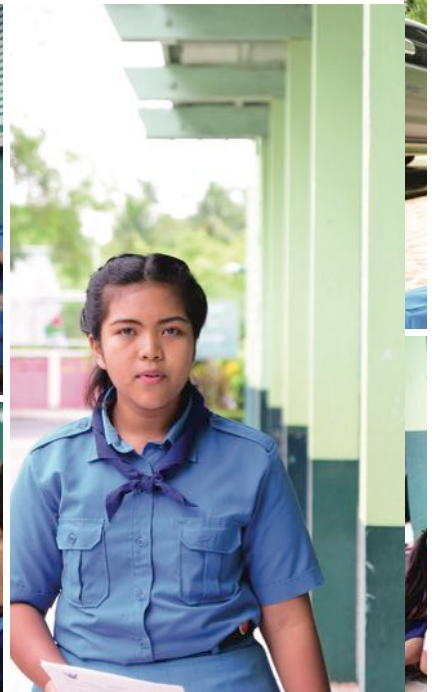
แม้ศูนย์การเรียนรู้ที่อุบลเป็นเจ้าของ จะไม่ใช่ระบบที่คนในชุมชนดูแลร่วมกันเหมือนในหลายพื้นที่ แต่ความสำเร็จและการ

ได้รับยกย่องจากภาคส่วนต่างๆ ก็ช่วยยืนยันว่า ศูนย์แห่งนี้เกิดจากวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้หนึ่งซึ่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเชื่อมโยงกันจากพืชสู่สัตว์ จากพืชสู่คน และจากสัตว์สู่คน ซึ่งเป็นวิถีที่ยั่งยืนและควรค่าแก่การสืบต่อ

เราเดินตามอุบลไปยังคอกแพะ ระหว่างทางเดินเขาอธิบายว่า คอกต้องอยู่สูง เพื่อให้เกิดการระบายได้ดี แพะจะได้ไม่ป่วย เขาเปิดคอกให้เราเข้าไปดูด้านใน แพะไม่คุ้นชินกับเรามันเดินหลบไปอยู่ชิดมุม เราจึงไม่ฝืนใจมันยอมเดินจากมา และมหาหยุดที่บ่อเลี้ยงปลา เขาโยนอาหารเพื่อให้เราเห็นฝูงปลาที่อยู่ในบ่อ บริเวณนั้นเราเห็นต้นปาล์มเรียงเป็นแถว ทุกอย่างเริ่มต้นมาจากปาล์ม...

ពិភពដួង

ได้ยื่นมาจากนายฯ สมพรตั้งแต่มาถึง
แล้วว่า ที่นี่มีศิลปะการแสดงชนิดหนึ่ง
ที่เรียกว่า 'ดิเกฮูลู' ซึ่งด่าบล้อแสนนำมา
ประยุกต์ละเล่นในพื้นที่ โดยมีจุดศูนย์กลาง
อยู่ที่โรงเรียนบ้านบ่อแสน หมู่ที่ 5

ดิเกฮูลู หรือลิเกฮูลู แท้ที่จริงคือการ
ละเล่นของชาวมลายูในพื้นที่ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งจากการศึกษาของ
ประพนธ์ เรืองณรงค์ ในหนังสือบุหงา
ปัตตานี พบว่าที่มาของดิเกฮูลู ตามภาษา
เปอร์เซียนั้นมี 2 ความหมาย หนึ่งคือเป็น
เพลงสวดสรรเสริญพระเจ้า ปกติใช้ขับร้อง
เนื่องในเทศกาลวันกำเนิดพระนบี สองคือ
เป็นกลอนเพลงโต้ตอบที่นิยมเล่นกันเป็น
หมู่คณะ หากเปรียบว่าเป็นการร้องเพลง
ลำตัดภาษาอาหรับคงไม่ผิด

ด้วยความที่โรงเรียนบ้านบ่อแสนแห่งนี้
มีนักเรียนเกือบทั้งโรงเรียนเป็นชาวมุสลิม สืบ
เชื้อสายจากชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ โดยมีชาวพุทธเพียง 2 คน จาก
นักเรียน 504 คน นั่นจึงเป็นบ่อเกิดที่น่าสนใจ

ที่ว่าเนื้อหาในหลักสูตรปกติของกระทรวง
มีเพียงวิชานาฏศิลป์ อย่างการรำวงหรือการ
รำยรำต่างๆ ซึ่งห่างเหินจากวิถีชีวิตจริงของ
พวกเขา คณะครูจึงปรึกษาหารือกันว่าน่าจะ
นำบทเพลงอนาฮีด ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหา
ส่งเสริมคุณธรรม เชิญชวนให้ผู้คนทำความดี
ละเว้นความชั่ว และเป็นส่วนหนึ่งของคน
มุสลิม มารวมกับการละเล่นดิเกฮูลู โดยมี
ครูสากริยา สามแม ครูสอนศิลปะ รับหน้าที่
เป็นผู้ฝึกทางให้แก่เด็กฯ มาตั้งแต่ปี 2555

แต่ในวันนี้ที่เราไปที่โรงเรียนบ้านบ่อแสน
เราได้พบกับ **ครูยุพิน อาจนาฝ่าย ครูสอน**
สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ซึ่งรับหน้าที่สอนเรื่องดิเกฮูลู โดยเธอบอก
กับเราว่า ช่วงแรกกิจกรรมนี้บรรจุอยู่ในชุมนุม
แต่ละปีมีเด็กเข้าร่วมประมาณ 30 คน

ครูยพิน อานนฝ่าย

ครูปณิดา หวันเมือง

ทั้งหมดร่วมกันฝึกซ้อมและแสดงในเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ งานชุมชน งานศาสนา จากภายในโรงเรียน ก็เริ่มไปหาประสบการณ์ข้างนอก เช่น งานประจำปีของจังหวัด จนวันนี้ดีเกสตูของโรงเรียนบ้านบ่อแสนกลายเป็นของดีอย่างหนึ่งของตำบลไปโดยปริยาย

ต่อมาในปี 2557 ทางโรงเรียนนำดีเกสตูภาคฤดูใบไม้ผลิเข้ามาอยู่ในหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาบรรจุในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อป้องกันมิให้ความรู้จากหายไปจากชุมชน

สำหรับบทเพลงอนาซีด มีทั้งที่ใช้ภาษาไทยและภาษายาวี เกี่ยวกับการสรรเสริญท่านนบี หรือเพลงที่แต่งขึ้นตามโอกาสต่างๆ ของโรงเรียน อย่างวันกีฬา โดย **ครูปณิดา หวันเมือง** ครูสอนสาระภาษาไทย เป็นผู้แต่งเนื้อเพลงทั้งหมด

ทว่าด้วยข้อจำกัดเรื่องกำลังของครูผู้สอน ทำให้กลุ่มดีเกสตูของโรงเรียนรับสมาชิกได้ไม่มากนัก เมื่อนักเรียนสนใจเป็นจำนวนมากที่นี้จึงสร้างระบบรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง โดยไม่จำเป็นต้องมีครูคอยช่วย

เราพบกับ **เด็กหญิงรุ่งลดา สังการ** นักเรียนชั้น ป.5 ชอบดีกว่า ชอบดีเกสตูตั้งแต่ลองสัมผัส เพราะเวลาแสดงได้แต่งกายชุดสวย เป็นชุดพื้นเมืองของคนมุสลิมคลุมผมด้วยฮิญาบ

“หนูฝึกมาตั้งแต่ ป.1 แล้วค่ะ เพลงแรกที่ฝึกคือบ่อแสนบ้านเรา บางท่ายาก บางท่าง่าย แต่ส่วนใหญ่จะใช้เวลาจำท่าไม่นาน ประมาณ 2-3 วัน ส่วนเพลงที่เด่นยากคือเพลงไฮลาต่าย ซึ่งเป็นเพลงภาษามลายู เพราะหนูไม่รู้เนื้อหาเวลาเดินต้องอาศัยฟังจังหวะกลองเอา พอตีทีหนึ่งก็เปลี่ยนท่าทีหนึ่ง แต่สนุกดี” รุ่งลดา กล่าวพร้อมรอยยิ้ม

ว่าแล้วเธอและเพื่อน ก็สาธิตการละเล่นนี้ให้เราดูบริเวณหน้าอาคารเรียน บทเพลงบ่อแสนบ้านเรา เป็นบทเพลงที่แปลงมาจากเพลงบักขีเตบ้านเรา พวกเธอนั่งเรียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน แถวหน้าอย่างพวกเธอคอยรับหน้าเรื่องการแสดง ขยับมือไม้และร่างกายไปตามจังหวะ แถวด้านหลังเป็นหนุ่มน้อยคอยตีฆ้อง กลองรำมะนา กรับ และฉิ่งกำกับจังหวะดูรอยยิ้มและฟังเสียงเพลงของพวกเธอแล้วก็พาให้เรายิ้มตามไปด้วย...

พักผ่อนหย่อนกาย

Stay

ที่หลับที่นอนยามค่ำคืนที่บ่อแสนของเรา
มีอยู่ด้วยกันถึงสองรสชาติ หนึ่งเป็นบ้านไม้
สองเป็นบ้านปูน เรานอนทั้งสองหลัง ให้
ความรู้สึกแตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าจะหลังไหน
เราก็แน่ใจอย่างหนึ่งว่า ทุกบ้านล้วนต้อนรับ
เราด้วยไมตรีจิต เสมือนเป็นลูกหลานญาติ
พี่น้องกันเลยทีเดียว...

โฮมสเตย์บ้านทรงไทย

บ้านทรงบานอม อายุร่วม 60 ปี ยืนเด่น เป็นสง่าอยู่ในพื้นที่บ้านคลองบ่อแสน หมู่ที่ 3 ดึงดูดให้ผู้ผ่านไปมาหยุดชมด้วยความสนใจ

เจ้าของบ้านมีนาม **เสรี นาวงค์** ผู้ช่วย ประชาสัมพันธ์จังหวัดพังงา เขาเล่าให้ฟังว่า ต้องการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมนี้ให้คงอยู่ใน พื้นที่สืบไป เพราะทุกวันนี้แทบหาบ้านหลังคา ทรงจั่ว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทย ปักขี้ได้แท้แท้ไม่ได้อีกแล้ว เขาจึงเวียนมาดูแล เป็นระยะ โดยปรับปรุงเสริมแต่งให้แข็งแรง ทนทาน หybrid ยืนสู้แดดและลมฝนต่อไป

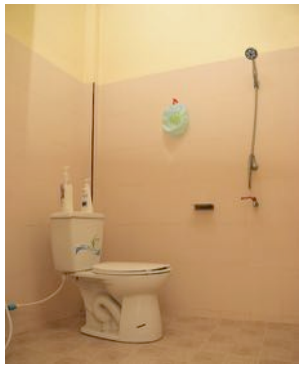
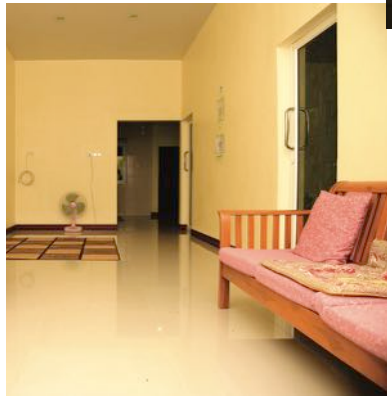
ต่อมาทางองค์การบริหารส่วนตำบล บ่อแสนมีโครงการร่วมกับสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้ มีคนเข้ามาดูงานในพื้นที่บ่อยครั้ง เขาจึงเริ่ม เปิดบ้านเพื่อใช้รับรองแขกบ้านแขกเมือง โดย อบต.บ่อแสนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้หัวละ 250 บาท ที่สำคัญมีอาหารเช้า กาแฟ และ นม บริการให้พร้อม แถมยังมีสัญญาณ อินเทอร์เน็ตให้ด้วย

นอกจากนี้ เขายังพัฒนาพื้นที่รอบบ้าน ร่วม 3 ไร่ ด้วยการปลูกพันธุ์ไม้หายากนับสิบ ชนิด อย่างต้นหว่า และต้นตะเคียนทอง ซึ่ง เอามาลงถึง 400 กว่าต้น เพื่อสร้าง บรรยากาศที่ดีและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน ธรรมชาติให้แก่ลูกหลานชาวบ่อแสนในอนาคต...

โฮมสเตย์อาจารย์วรรณภา

วรรณภา หัสณีย์

บ้านหน้าตาเป็นพิมพ์เดียวกัน นับได้ 3 หลังตั้งเรียงท่ามกลางฉากหลังเจียบสงบ ทำให้เรารู้สึกถึงความอบอุ่นปลอดภัยในทันที ที่ย่างเท้าเข้ามาในบริเวณบ้าน

วรรณภา หัสณีย์ เจ้าของบ้านซึ่งเป็น อาจารย์สอนหนังสือให้ความว่า ความจริงแล้ว ตั้งใจสร้างให้เป็นบ้านของลูกสาวทั้งสามคน จึงตั้งชื่อบ้านว่า บานาตุน เฮาส์ ที่แปลว่า บ้านลูกสาว แต่ตอนนี้ลูกยังเล็กอยู่ เลยเปิดให้ผู้มาเยี่ยมเยียนในพื้นที่ได้ใช้บริการกันก่อน

บ้านทุกหลังประกอบด้วยห้องนอน 2 ห้อง เป็นห้องแอร์และพัดลมอย่างละห้อง แต่ละห้องนอนได้ 3 คน โดยมีเบาะเสริมให้ ส่วนพื้นที่หน้าห้องกว้างขนาดนอนได้อีก 4 คน ทำให้บ้านแต่ละหลังรองรับผู้เข้าพักได้มากถึง 10 ชีวิต ขณะที่ห้องน้ำมี 2 ห้อง ห้องหนึ่งอยู่ ด้านหลัง อีกห้องอยู่ในห้องนอนใหญ่ ที่ติด เครื่องปรับอากาศพร้อม และมีอินเทอร์เน็ต ให้ใช้ฟรีด้วย

“เวลาคนมามากบอกว่ารู้สึกอบอุ่น เรา ดูแลเหมือนพี่น้อง ถ้ามีโอกาสมีเวลาก็พาไป เที่ยวสวนสมุนไพรของคุณพ่อ โดยท่านทำ พวกสมุนไพร ยาหม้อ ยาลูกกลอนที่ไม่มี สารสเตียรอยด์ หรือคนอยากไปดูวิธีการทำ น้ำตาลหนา น้ำตาลขก ซึ่งอาที่เป็นน้อง ของพ่อเป็นคนทำ มีเป็นฤดูกาลไป” อาจารย์ วรรณภาเล่า

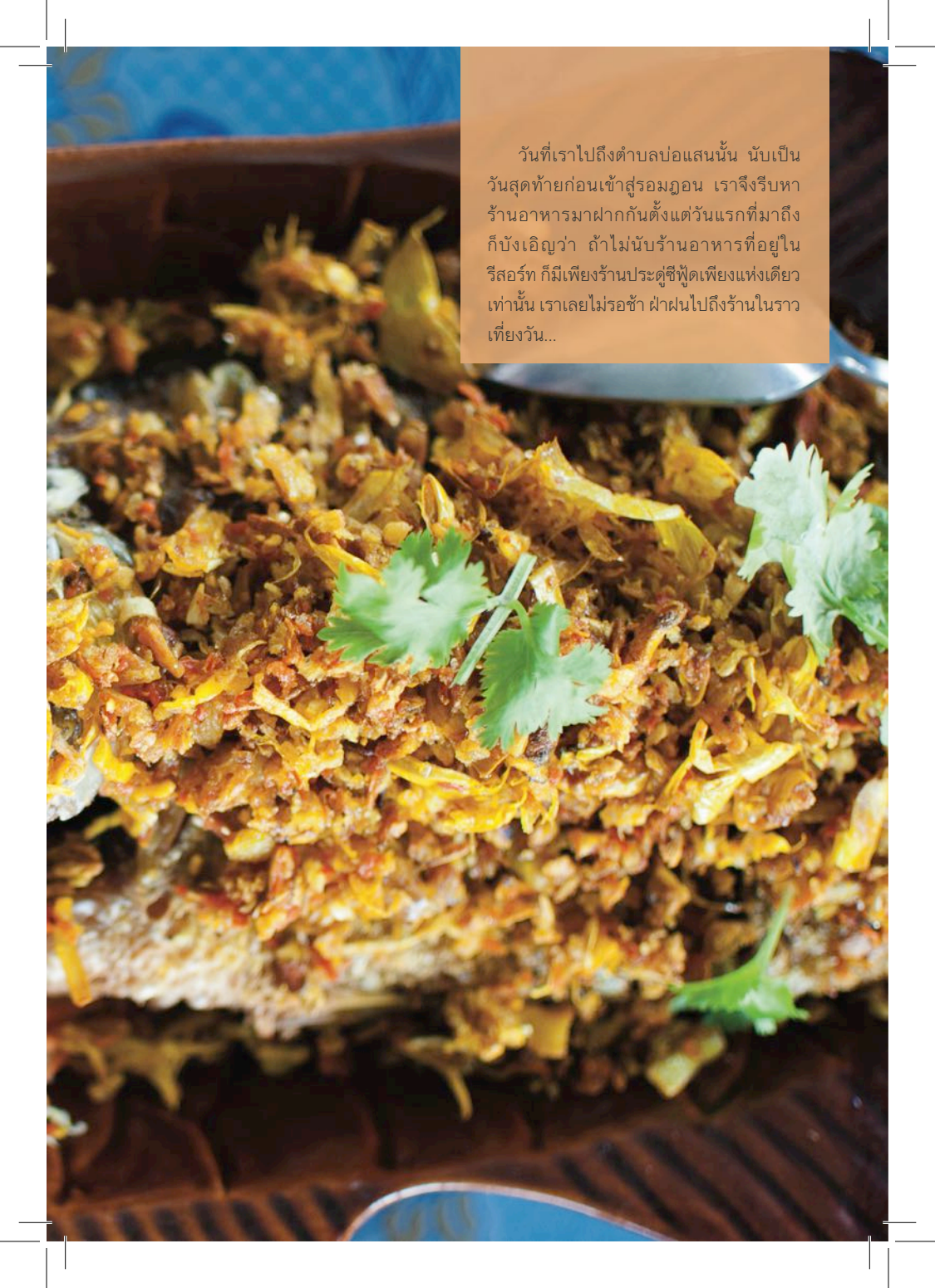
ส่วนค่าบริการไม่แพงอย่างที่คิด เจ้าของ บ้านตั้งราคาไว้ที่หลังละ 1,200 บาท ถ้ามา แค่มื้อก็คนสามารถต่อรองกันได้ตามความ เหมาะสม โดยคิดเฉลี่ยหัวละ 250 บาท ทั้ง ยังมีอาหารเข้าบริการให้พร้อม ไม่ว่าจะเป็น ข้าวยา ขนมะจิน หรือขนมครกสุตรขาวได้แท้ๆ ที่ต้องจิ้มกินกับน้ำตาล รสชาติกลมกล่อมสุดๆ

ที่สำคัญเจ้าบ้านพูดเก่ง อ้อยาคัยดี และสามารถใช้ภาษากลางได้ดี ด้วยเคยมาศึกษา อยู่ในกรุงเทพฯ และใช้ชีวิตช่วงหนึ่งที่นี่ ก่อน ที่จะกลับสู่บ้านที่แท้จริง...

อาหารการกิน

Where to eat

วันที่เราไปถึงตำบลบ่อแสนนั้น นับเป็น
วันสุดท้ายก่อนเข้าสู่ร่มกฏอน เราจึงรีบหา
ร้านอาหารมาฝากกันตั้งแต่วันแรกที่มาถึง
ก็บังเอิญว่า ถ้าไม่นับร้านอาหารที่อยู่ใน
รีสอร์ท ก็มีเพียงร้านประดู่ซีฟู้ดเพียงแห่งเดียว
เท่านั้น เราเลยไม่รอช้า ฝ่าฝนไปถึงร้านในราว
เที่ยงวัน...

ร้านประตู่ซิวัด

ร้านประดู่ฟู๊ดเป็นร้านอาหารที่มีประวัติยาวนานกว่า 35 ปี แต่ประวัติมิได้เริ่มต้นที่นี่ โดยสาขาดั้งเดิมตั้งอยู่ที่เกาะยวน้อย กระทั่งขยายสาขามาเปิดที่ตำบลบ่อแสน บริเวณริมถนนเพชรเกษม ตรงข้ามกับบ่อแสน รีสอร์ทแอนด์ สปา เมื่อสองปีมานี้เอง แม้เป็นสาขาใหม่ แต่รับรองว่าคุณภาพถอดต้นแบบมาเป๊ะ

มยุรี ศรีสมุทร เจ้าของร้านเล่าว่า ความจริงแล้วเป็นคนตำบลบ่อแสน แต่ช่วงแรกลังเลที่จะเปิดร้านในพื้นที่ เพราะเห็นว่าร้านอาหารมุสลิมที่เคยมาตั้งแถวนี้ ไม่มีร้านไหนโปรด กระทั่งเมื่อสองปีก่อน จึงตัดสินใจลงทุน โดยเปิดเป็นร้านเล็กๆ

ขนาด 10 โต๊ะ

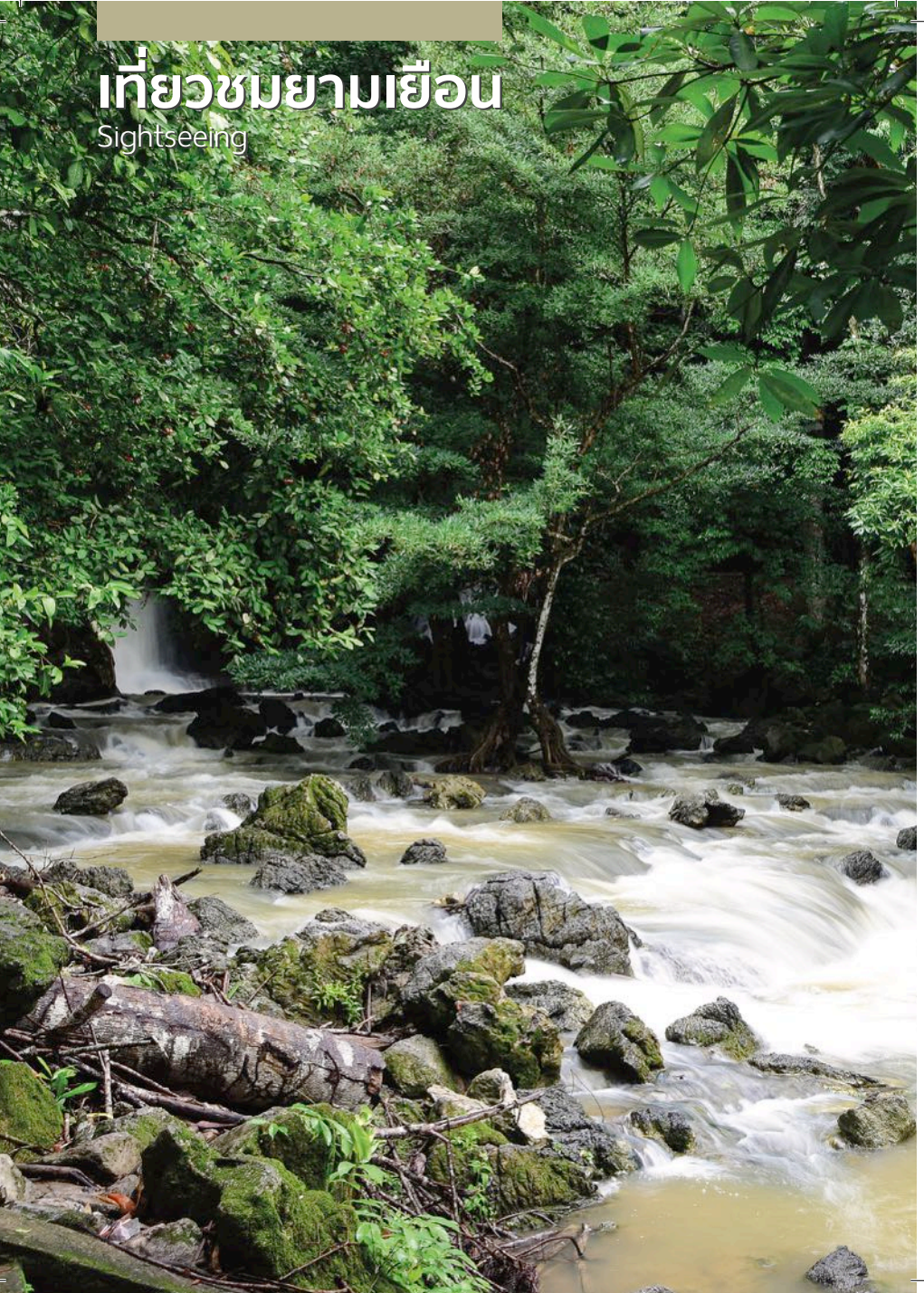
ที่นี่มีอาหารเลิศรสบริการมากมาย ไม่ว่าจะเป็นแกงส้มปลากะพงแดง กุ้งผัดขอสมะขาม ปลากะพงทอดขมิ้น ลาบไก่ทอด หรือแม้แต่ส้มตำรสเด็ดที่ขอแนะนำให้ลอง และเนื่องจากเป็นร้านมุสลิมแท้ๆ จึงไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่สำคัญยังมีห้องละหมาดเปิดให้บริการตลอด เพื่อรองรับชาวบ้านที่ต้องการประกอบศาสนกิจ

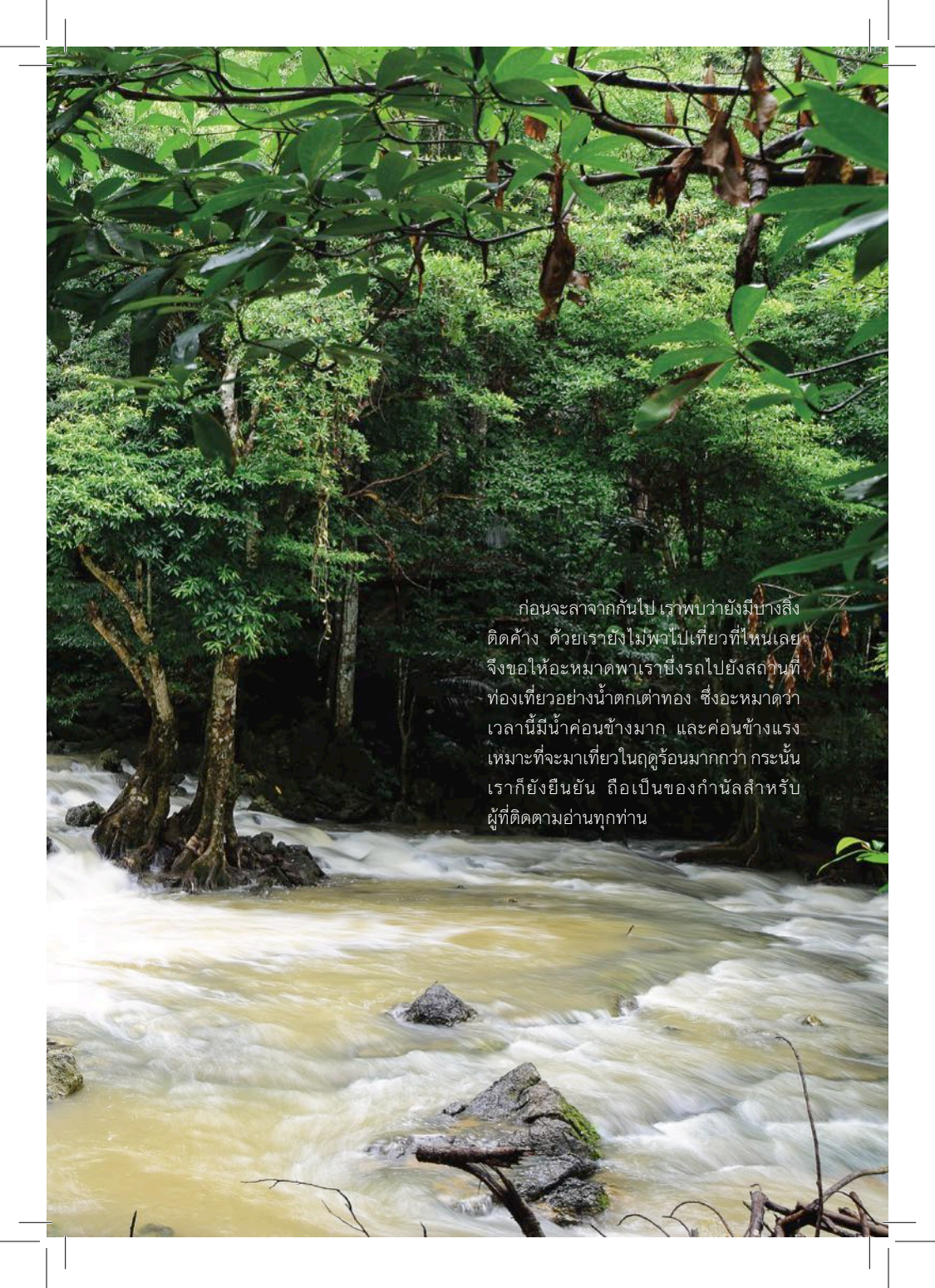
ร้านประดู่ฟู๊ด สาขาบ่อแสน เปิดบริการทุกวัน ไม่มีวันหยุด ตั้งแต่ 10 โมงเช้าถึง 5 ทุ่ม ใครที่อยากลิ้มรสอาหารพื้นเมืองปักษ์ใต้ ในแบบฉบับมุสลิม ขอบอกว่าห้ามพลาด ด้วยประการทั้งปวง...

เที่ยวชมยามเย็น

Sightseeing

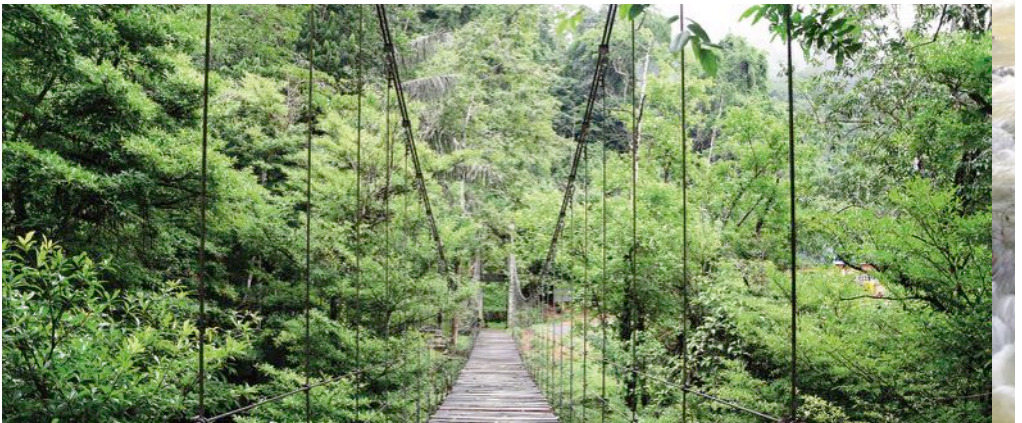
ก่อนจะลาจากกันไป เราพบว่ามีบางสิ่ง
ติดค้าง ด้วยเรายังไม่พาไปเที่ยวที่ไหนเลย
จึงขอให้หะหมัดพาเราไปยังสถานที่
ท่องเที่ยวอย่างน้ำตกเต่าทอง ซึ่งหะหมัดว่า
เวลานี้มีน้ำค่อนข้างมาก และค่อนข้างแรง
เหมาะที่จะมาเที่ยวในฤดูร้อนมากกว่า กระนั้น
เราก็อยังยืนยัน ถือเป็นของกำนัลสำหรับ
ผู้ที่ติดตามอ่านทุกท่าน

น้ำตกเต่าทอง

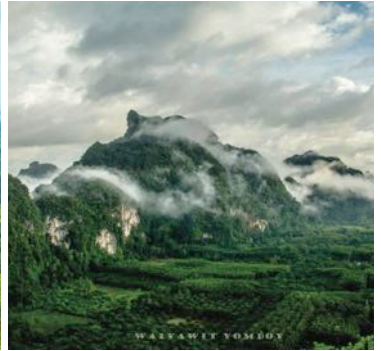
น้ำตกเต่าทองอยู่ในพื้นที่บ้านคลองบ่อแสน หมู่ที่ 3 ก่อนถึงตัวอำเภอทับปุดประมาณ 8 กิโลเมตร นอกจากเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจท่ามกลางบรรยากาศร่มรื่นแล้ว ที่นี่ยังมีความสำคัญในฐานะสายน้ำธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวบ่อแสนมาหลายทศวรรษ โดยต้นน้ำอยู่ที่ถ้ำเขาหลัก แล้วไหลลงสู่ฝายที่ใช้กักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของคนในชุมชน

ปัจจุบันน้ำตกแห่งนี้อยู่ภายใต้การดูแลของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งอนุญาตให้ประชาชนลงไปเล่นน้ำได้ตามใจชอบ แต่ขอขยืมคำอะหมาดมาเตือนสักนิดว่าน้ำไหลเชี่ยวทีเดียวในช่วงหน้าฝน หากคิดจะลงไปเล่นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

เราเห็นสายน้ำแล้วคงต้องเชื้ออะหมาดแบบไร้ข้อโต้แย้ง แต่เชื่อว่าในฤดูร้อน น้ำตกแห่งนี้คงเป็นสถานที่ที่สร้างความเพลิดเพลินมากที่สุดทีเดียว...

ภาพโดย: ไฉวิชย์ ยมโดย

ที่อยู่สำหรับติดต่อ:

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแสน
44/8 หมู่ 1 ถนนหลวงสาย 415 ตำบลบ่อแสน
อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180
โทรศัพท์ 076 599 877